

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Moralia

Plutarchus

Francofurti, 1620

De virtute morali

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1372)

ἄτον, κρέας ἔτω κνᾶζ, τὸ ἰμάτιον ἔπως ἀναλαβεῖν. τί ἐν
 ὁ λέγων λειχλῶος, ἰατρικὴν εἶ) καὶ παρωνυχίας, πλῶρείπδος
 ὅτι πυρετὸς καὶ φρενίπδος μὴ εἶ), τί δὲ φέρει ἔλεγχοντος ὅτι
 τῷ μικρῶν καὶ παιδικῶν κατηκόντως εἰσι διδασκαλῆα καὶ
 λόγῳ καὶ ὑποθήκῃ τῷ μεγάλων ὁ τελείων ἀλογος τελοῦ καὶ
 ἀεὶ πλωσίς ἐστιν; ὡς γὰρ ὁ λέγων, δεῖ κώπιν ἐλαύνειν μὴ μα-
 θόντα, γελοῖός ἐστιν. ἔπως ὁ μὲν τῶ ἄλλων ἀπολείπων τεχνῶν
 μάθησιν, ἀρετὴν ὁ ἀγαθῶν, τοιῶν αὐτῶν εἰσὶ Σκύθαις ποι-
 εῖν. ἐκείνοι μὲν γὰρ, ὡς φησὶν Ἡρόδοτος, τοῖς οἰκέταις ἐκτυφλοῦ-
 σιν, ὅπως παραδῶσιν αὐτοῖς. οὗν ὅτι δὲ ἄλλας καὶ ὑπηρετίαι
 τέχνης ὡς ἀφ' ὀμματῶν λόγῳ εἰπήσεις, τῷ ἀρετῆς ἀφαρεῖ. καὶ B
 τοιγὰρ ὁ στρατηγὸς Ἰφικράτης πρὸς τὴν Χαβείαν Καλλίαν, ἐ-
 ρωτῶντα καὶ λέγοντα, Τίς εἶ; τοξότης πελταστής, ἰππεύς, ἐ-
 πλίτης; Οὐδεὶς (εἶπεν) οὕτων, ἀλλ' οὐτοῖς πᾶσιν ἐπιτάτ-
 τω. γελοῖός ἐν ὁ λέγων ὅτι τοξικὴ καὶ ὀπλιτικὴ καὶ τὸ σφει-
 δοναὶ καὶ τὸ ἰππεύειν διδασκόντες, στρατηγία ὅτι τὸ στρατη-
 γεῖν, ὡς ἔτυχε παραγίνε). οὐκ οὐκ ἐπὶ γελοῖότερος ὁ μόνω τῷ
 φρονησὶν μὴ διδασκῶν ἀποφάνων, ἢς αἰδῶ, τῶ ἄλλων τεχνῶν
 ὄφελος ὁ δὲ οὐτε ὄνησίς ἐστιν. εἰ ὅτι ἡ γὰρ αὐτῆ, καὶ κρῆσμος
 οὐσα πᾶσιν καὶ πᾶσι, εἰς τὸ κρῆσμον ἐκαστον κατήσθισιν, ἀντί-
 καλῆς δεικνῶν χάρις, ἡσκημένω καὶ μεμαθηκότων παίδων C
 δογτρῶσαι καὶ ὀπλήσαι καὶ οἰνοχοῆσαι, εἰ μὴ ἀφ' ἀρετῆς μηδὲ
 ἀφ' ἀρετῆς εἶη πρὸς τοῖς ἀφ' ἀρετῆς.

A panem, carnem, sic scabere, sic vestē gerere. Quid,
 dicens viliginis esse & reduviae medicinam, nō esse
 pleuritis, febris, phrenitidis, differt ne ab eo qui
 rerum puerilium affirmet recte scholas esse, doctri-
 nam, praecepta, magnarum & perfectarum vsum ra-
 tionis expertem atque fortuitum? Sicut enim ridi-
 culus est qui remum agitari ait ab eo qui didicerit
 ita qui aliarum artium disciplinam ponens, virtu-
 tis tollens, contrarium videtur eius facere quod
 Scythae solent. Hi. n., vt Herodotus ait, seruis oculos
 eruant, vt ipsis adstant. hic ancillis & inferuentib.
 artibus rationem veluti oculum tribuens, virtuti e-
 um adimic. Atqui Iphicrates imperator Calliae Cha-
 briae F. interroganti, Quid es, sagittarius, cetratus, e-
 ques, grauis armaturae miles? nihil, inquit, horum,
 sed qui his omnibus praecipio. Ridiculus proinde
 fit, qui dicat artem sagittandi, arma tractandi, fun-
 da iaciendi, equitandi, posse doceri, ducendi exer-
 citus rationem esse fortuitam. Nonne magis etiam
 ridiculus ille, qui solam prudentiam doceri posse
 neget, sine qua reliquarum artium vsus est nullus,
 nullum emolumentum? Quod si ea princeps est, or-
 natuque & ordo omnium, quodvis ad vtilitatem
 componens: iam primum quae gratia est coenae, pue-
 ris ita institutis vt coquere, afflare, & vinum infun-
 dere possint, si nulla sit dispositio, nulla ordinatio
 administrantium?

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ
 Περὶ τῆς ἠθικῆς ἀρετῆς.

PLVTARCHI
 De Virtute morali, commentarius.

ΠΕΡΙ τῆς ἠθικῆς λεγομένης ἀρετῆς καὶ D
 δοκούσης, ἧ δὲ μάλιστα τῆς θεωρητι-
 κῆς ἀφ' ἑρῆς, πᾶσι τὸ μὲν πάθος ὑ-
 λῶ ἔχειν, τὸν δὲ λόγον εἶδος, εἰπεῖν
 πρὸς κεῖται, τίνα τε οὐσίαν ἔχει, καὶ πῶς
 ὑφίστασθαι πέφυκε καὶ πότερον οἰκείω λόγῳ κερδισμη-
 τὰ τὸ δεδομένον μόριον αὐτῷ τῆς ψυχῆς, ἢ μετέχη-
 κεν ἄλλοτείου καὶ εἰ μετέχηκε, πότερον ὡς τὰ μεμι-
 γρῶτα πρὸς τὸ βέλπον, ἢ μᾶλλον, ὡς ἐπιστάσια ἡνὶ
 κρῶν καὶ ἀρετῆ μετέχειν λέγεται τῆς τῶ ἀρχόντος
 δυνάμεως. ὅτι μὲν γὰρ δυνατὸν καὶ ἀρετῶν γερνῆσαι, E
 καὶ μὲν πᾶσι πᾶσι αὐτῶν καὶ ἀρετῶν, οἷμα δὲ ἡ-
 λον εἶναι βέλτιον δὲ βραχέως ὀπιδραμεῖν καὶ τὰ τῶ
 ἐτέρων, οὐχ ἰσορίας ἐνεκα μᾶλλον ἢ τῶ σαφέστερα γε-
 νέσθαι τὰ οἰκεία καὶ βεβαίστερα, πρὸς κεῖται ἑκεί-
 νων. Μενέδημος μὲν ὁ δὲ Ἐρετείας ἀνῆρει τῶ ἀρε-
 τῶ καὶ τὸ πλῆθος καὶ τῶ ἀφ' ἑρῆς, ὡς μίας οὐσίας
 καὶ κρῶν πολλοῖς ονόμασι. τὸ γὰρ αὐτὸ σωφροσύνην
 καὶ ἀρετῆ καὶ δικαιοσύνην λέγεσθαι, κατὰ τῶ βρε-
 τῶ καὶ ἀφ' ἑρῆς. Ἀρετῶν δὲ ὁ Χίος τῶ μὲν οὐσία μι-
 αὶ καὶ αὐτὸς ἀρετῶ ἐποίησε, καὶ ὑπέλαβε ὀνόμαζε. πᾶ F
 δὲ πρὸς τῶ πῶς ἀφ' ἑρῆς καὶ πλείονας, ὡς εἶπε ε-
 ἔλεγε τῶ ὄρασιν ἡμῶν, λωκῶν μὲν ἀπ' ἀμβαροδῶν, ἢ
 λωκῶν καὶ μελάνων δὲ, μελάνων, ἢ πῶ τοιοῦτον ἔτε-
 ρον. καὶ γὰρ ἡ ἀρετῆ ποιητέα μὲν ὀπισθοποδοῦσα καὶ μὴ ποιητέα, κέρληται φρονησίς. ὀπισθὸν δὲ κρῶν, δὲ

DE virtute, quae cum appellatur
 tū videtur ad mores pertinere,
 eoque praecipue à contempla-
 tiua differt, quia pro materia a-
 nimi motus, pro forma ratio-
 nem rectam habet, propositum
 nobis est differere: quanam sit eius natura, quomo-
 do subsistat, an quae eius capax est animi pars pecu-
 liari sit ratione ornata, an alienae particeps: mixtane
 ea pars cum meliore sit, aut potius ea tanquam magi-
 stra & principe utens, particeps dicatur imperantis
 facultatis. Quod enim possit virtus etiam existere
 atq; permanere omnis materiae expertis, omnisque
 mixtionis, existimo manifestum esse. Expedi autē
 breuiter aliorum sententias percurrere, non tam re-
 censionis gratia, quam vt iis prius expositis nostra &
 euidētia plus habeant & firmitatis. Menedemus,
 cui patria fuit Eretria, virtutū & multitudinē iustu-
 lit, & differentias: quod vnam esse arbitraretur, quae
 diuersis vteretur nominibus. idē. n. dici temperanti-
 am, fortitudinem, iusticiā, quomodo idem sunt gla-
 dius & ensis. Aristo autem Chius, vnicam & ipse q
 ad substantiam attinet, virtutem fecit ac sanitatem
 appellauit: certarum autē respectu rerum, plures, vt
 si quis vellet visum nostrum, quando res albas intu-
 etur, leucotheam, id est alborum: quādo nigra, me-
 lantheā, id est nigrorum spectatorem, aut alia simili
 ratione appellare. Etenim virtus dum considerat
 quid agendum sit aut non agendum, prudentiae
 nomen gerit: dum imoderatur cupiditatibus,

modumq; & legitimum voluptatibus tempus defini-
 nit, temperantię: dum commercia contractusq; ho-
 minum invicem temperat, iusticię. sicut culter vn-
 quidem est, alias autem aliud scindit. & ignis vnica
 sua natura viens in varias agit materias. Sublabi in
 hanc sententiam Zeno etiam quodammodo vide-
 tur Citreus, qui prudentiam definiens in tribuendis
 rebus iusticiam, in sequendis aut fugiendis tempe-
 rantia, in sustinendis fortitudinem nuncupat. Tamę
 qui id negant, volunt prudentię vocem a Zenone
 pro scientia fuisse vsurpatam. Chrysippus autem dū
 secundum qualitatem, quamvis peculiarem aliqua
 virtutem putat debere constitui, imprudens totum
 (ut est apud Platonem) examen virtutum excitavit
 incognitum atq; insolens, nam sicut a forti fortitu-
 dinem, a mansueti mansuetudinem, a iusto iusticiam:
 sic a gratioso gratiositatem, a bono bonitudinē,
 a magno magnitatem, ab honesto honestitudinem,
 aliasq; id genus dexteritates, compellabilitates, ver-
 fabilitates virtutum in numero censens, multis &
 absurdis nominibus nihil tale desiderantem imple-
 vit philosophiā. In eo omnes conveniunt, quod vir-
 tutem partis animę principis affectionem quadam
 & facultatem ratione partam, aut ipsam potius esse
 rationem sibi consentientem, firmam, atq; in expu-
 gnabilem ponunt: sentiuntq; partem animi motib'
 obnoxiam subitis atq; brutam, non differentia na-
 turę quadam a ratione discretā esse: sed ipsam illam
 animi partē, quā rationem & principē vocant, totā
 profus conversam ac mutatā sub motu animi sub-
 itos, mutationesq; habitum aut affectionem effici-
 entes aliquam, fieri vitium vel virtutem, nihilq; ha-
 bere in se brutum. sed brutum dici, quando vi inci-
 tate appetitionis pręvalente & obtinente, ad absur-
 dū aliquid contra rationis consilium effertur. mo-
 tum. n. illum rationem esse pravam & intemperan-
 tem, a vitioso & falso iudicio vehementiam vitęq;
 consecutam. Cęterum omnes hos videtur latuisse
 quomodo vnusquisq; nostrum revera duplex sit at-
 que compositus. Non enim perspexerunt vtranque
 dupliciter nostri: sed eam duntaxat, quę eviden-
 tior est, ex anima & corpore compositionem. At qui
 ipsam animam e duabus ac dissimilibus iis naturis
 esse constatam, bruta parte instar alterius corporis
 cum ratione naturę quadam necessitate commixta
 atque concinnata, ne Pythagoram quidem (puto)
 fecerit. id que conicio ex eius studio musicę, quam
 ille animę demulcendę atque pacandę causa indu-
 xit, ut quę non omnia haberet doctrina ac discipli-
 nis obedientia, aut quę de vitio ad virtutem oratio-
 ne traduci possent: sed quippiam alius generis sua-
 delam, formationem, atque cicurationem pręter-
 ea desiderans, ne plane philosophię intractabilem
 se atque refractarium prębeat. Plato quidem aper-
 te firmiter, atque citra vllam controversiam sensit
 huius mundi animam non esse simplicem, non
 compositionis expertem, non vniformem: sed quę
 ex Eiusdem & Diuersi vi contemperata, alias vno
 ordine vi prędito vtens eodem modo semper re-
 gatur atque obversetur: alias in motus scissa, orbef-
 que vagos & invicem contrarios, rerum differen-
 tiis atque ortibus principium exhibeat. Tum ho-

A καὶ τὸ μέτερον καὶ τὸ δίκαιον ἐν ἡδοναῖς οὐκ ἔχουσα, σωφρο-
 σιῶν κρινωμένημασι δὲ καὶ συμβολαίοις ὁμιλοῦσα τοῖς πρὸς
 ἑτέροις, δικαιοσύνη. κατὰ τὸ μαχαιριον ἐν μὴ ὄσιν, ἀλ-
 λαστε δὲ ἄλλο διαφρεῖ καὶ τὸ πῦρ ἐνεργεῖ πρὸς ὕλην ἀφ' ὅ-
 ρου μιᾶ φύσιν ἡρώδρον. εἶοικε δὲ καὶ Ζήνων εἰς τοῦ-
 πιν ὑποφάρασαι ὁ Κιθιεύς, οὐκ ἔχοντος τὴν φρόνησιν,
 ἐν μὴ ἀπονεμητέοις, δικαιοσύνη ἐν δὲ διαφρετέοις, σω-
 φροσύνη ἐν ἡ ἀπονεμητέοις, ἀδρείαν. ἀπολογοῦντο δὲ
 δὲ, ἀξιοῦσιν ἐν τοῖς τὴν ὀπίστημι φρόνησιν ὑπο τῆς
 Ζήνωνος ὀνομάσαι. Χρυσίππος δὲ καὶ τὸ ποῖον ἀρετῶν
 B ἰδία ποιότητι σιωπᾶσαι νομίζων, ἐλάσεν ἑαυτὸν (καὶ τὸν
 Πλάτωνα) σμίλλος ἀρετῶν οὐ σιωπῆτες ὁδὲ γνώσιμον
 ἀγίους. ὡς γὰρ πρὸς τὴν ἀδρείαν ἀδρείαν, καὶ πρὸς τὸν
 πρᾶσον πρᾶσότητα, καὶ δικαιοσύνη πρὸς τὸν δίκαιον, οὐ-
 πιν πρὸς τὸν χαλεπὸν χαλεπότητα, καὶ πρὸς τὸν ἐαδλὸν
 ἐαδλότητα, καὶ πρὸς τὸν μέγαν μεγαλότητα, καὶ πρὸς τὸν
 καλὸν καλότητα, ἑτέρας τε τοιαύτας ὀπίστησιότητας, ἀα-
 πρησιότητας, ἀτραπελιάς, ἀρετᾶς ἡτέροντος, πολλὰν καὶ
 ἀτόπων ὀνομάτων ὁδὲν δεομένην ἐμπέπληκε φιλοσο-
 φίαν. κρινῶς δὲ ἀπύρτες οὗτοι τὴν ἀρετῶν τοῦ ἡγεμονι-
 C καὶ τῆς ψυχῆς ἀφ' ἑσθῆν ἵνα καὶ διώμα γρηθημιδίου
 ὑπο λόγου, μάλλον δὲ λόγον οὐσαν αὐτῶ ὁμιλοῦντο
 καὶ βέβαιον καὶ ἀμετάστωτον. ὑποσθῆται, καὶ νομίζουσι
 ὅτι εἶ) ὁ παθητικὸν καὶ ἄλογον ἀφ' ὅρα πιν καὶ φήσει
 ψυχῆς τῆ λογικῆ ἀφ' ἑκελευμένον, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ τῆς ψυ-
 χῆς μέρους (ὁδὴ καλοῦσι ἀφ' ὅρα καὶ ἡγεμονικὸν) διόλου
 τρεπόμενον καὶ μεταβάλλον ἐν τε τοῖς πάθεσι, καὶ ταῖς καὶ
 ἑξιν ἢ ἀφ' ἑσθῆν μεταβολαῖς, κακίαι τε γίνεσθαι καὶ ἀρε-
 τῶν, καὶ μηδὲν ἔχειν ἄλογον ἐν ἑαυτῶ. λέγεσθαι δὲ ἄ-
 λογον, ὅταν τῶ πλεονάζοντι τῆς ὀρμῆς ἰσχυρῶ ἡμοῦν
 καὶ κερτήσαντι, πρὸς π τῆ ἀτόπων πρὸς τὸν ἀρετῶν
 λόγον ἐκφέρηται. καὶ γὰρ τὸ πάθος εἶ) λόγον πονηρὸν καὶ
 ἀλόγιστον, ἐκ φαύλης καὶ διημιτημιδῆς κρίσεως σφε-
 δρότητα καὶ ῥαμίον πρὸς λαβῆσαι. εἶοικε δὲ λαθεῖν τῆ-
 πο τῆς ἀπαιτίας ἢ διπὸς ἡμῶν, ὡς ἀληθῶς, ἑκατέρω ὅτι
 καὶ σὺθετος: τὴν γὰρ ἑτέραν διπλόω οὐ κατεῖδον, ἀλ-
 λά τὴν ψυχῆς καὶ σώματος μίξιν ἐμφανετέραν οὐσαν.
 ὅπ δὲ αὐτῆς ὅτι τῆς ψυχῆς ἐν ἑαυτῇ σὺθετόν ἢ καὶ
 διφύες καὶ ἀνόμοιον, ὡς πρὸ ἑτέρου σώματος τῆ ἀλόγου
 πρὸς τὸν λόγον ἀνάγκη ἵνι καὶ φύσει συμμιγῆτος καὶ
 E στωαρμοθέντος, εἶος μὴ ὅτι μηδὲ Πυθαγόραν ἀγνο-
 ῆσαι, τεκμασθῆναι τῆ πρὸς τὴν μουσικῶν ἀουδῆ τῆ
 ἀδρός, ἢ ἐπηγάγετο τῆ ψυχῆ κηλήσεως ἐνεκα καὶ
 πρᾶμυθίας, ὡς οὐ πρὸ ἔχουσι διδασκαλία καὶ μα-
 θήμασιν ὑποήκον, ὁδὲ λόγον μεταβλητὸν ἐκ κακί-
 ας, ἀλλὰ ἵνος ἑτέρας πειθοῖς στωερῆ καὶ πρᾶσεως
 καὶ ἡτασεύσεως δεόμενον, εἰ μὴ πρᾶτάπασι μέλλοι φι-
 λοσοφία δυσμεταχείρισον εἶ) καὶ ἀπειθῆς. ἐμφανῶς μῆ-
 τοι καὶ βέβαιως καὶ ἀαμφιδέξως Πλάτων στωεῖδεν ἵ-
 ἢ τούτου γε τῆ κρῆμου τὸ ἐμφύρον, οὐχ ἀπλοῦ ὁδὲ
 ἀσώτερον ὁδὲ μοιοειδῆς ὅτιν, ἀλλ' ἐκ τῆς αὐτοῦ καὶ
 τῆς τῆ ἑτέρου μεμιγμένον διωάμεως, πῆ μὴ ἀεὶ καὶ
 ταυτὰ κρῆμῆται καὶ πρᾶπολεῖ μιᾶ ταῖς κρῆτος ἐχού-
 F σῆ ἡρώδρον, πῆ ἢ εἰς τε κινήσε καὶ κύκλους ἡρώδρον ὑπεναλίους καὶ πλαιητοῖς, ἀρχὴν ἀφ' ὅρα καὶ ἡρώδρον. ἢ
 τε ἀνδρῶν ψυχῆ, μέρους ἢ τμήμα τ' τῆ πρᾶτος οὐσα, ἢ στωερῆ καὶ πρᾶτος καὶ ἀρετῶν εἰοχῆς ἐκείνοις,

ση ἡρώδρον, πῆ ἢ εἰς τε κινήσε καὶ κύκλους ἡρώδρον ὑπεναλίους καὶ πλαιητοῖς, ἀρχὴν ἀφ' ὅρα καὶ ἡρώδρον. ἢ
 τε ἀνδρῶν ψυχῆ, μέρους ἢ τμήμα τ' τῆ πρᾶτος οὐσα, ἢ στωερῆ καὶ πρᾶτος καὶ ἀρετῶν εἰοχῆς ἐκείνοις,

οὐχ ἀπλή τις ἔστιν ὁμοιοπαθής, ἀλλ' ἕτερον μὲν ἔχει
 τὸ νοερόν, καὶ λογιστικόν, ὃ κρεταίν τῷ αἰσθητοῦ καὶ φύσιν καὶ
 ἀρχὴν παροσκήν ἔστιν· ἕτερον δὲ τὸ παθητικόν καὶ ἀλόγον καὶ
 πολυπλανές καὶ ἀτακτον ἐξ ὀπισθοστίας ἑαυτῷ δέ μόνον. οὐ
 πάλιν διχῆ μεριζομένου, τὸ μὲν αἰσθητικόν κέκληται τὸ
 ἐπιθυμοῦν, τὸ δὲ ἐστὶ μὲν ἢ τούτῳ παροσκήν, ἐστὶ ἢ τῷ
 λογισμῷ παρέχον ἰσχυρὸν ἐπὶ τῆς δυνάμει, θυμοειδές.
 ἀποδείκνυσι δὲ τὴν διαφορὰν μάλιστα τῆ τῷ λογισμῷ
 καὶ φρονοῦτος ἀπιδάσθ, παρὸς τὸ ἐπιθυμοῦν καὶ θυ-
 μοῦ μόνον ὥστε ἕτερα ἐστὶν) πολλάκις ἀπειθοῦντα καὶ δυσ-
 μαρτυρῶντα παρὸς τὸ βέλπσον. ταῦταις ἐχρησάτο τὸ δὲ
 χαίς πλείστον Ἀριστοτέλης, ὡς δὴ λόγόν ἔστιν ἐξ ἂν ἐνεργάτων. ἡ-
 φερὸν δὲ, τὸ μὲν θυμοειδές τῷ ἐπιθυμητικῷ παροσκήν, ὡς
 ἐπιθυμίαι ἵνα τὸν θυμὸν ὄντα καὶ ὀρέξιν ἀπιδυπήσας·
 τῷ μὲν τοι παθητικῷ καὶ ἀλόγῳ μέχει πρῶτος ὡς διαφορῆ-
 ρον τῷ λογιστικῷ, χρωμένους διετελεσει, οὐχ ὅτι πρῶτελῶς
 ἀλόγόν ἔστιν, ὡς παρὸς τὸ αἰσθητικόν ἢ τὸ φρεστικόν καὶ φυτικόν
 τῆς ψυχῆς μέρος, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅλως ἀήκεα λόγου καὶ
 κωφὰ ἔσονται ἵνα τῆς ἀρχῆς ἐκβεβλάσθη. καὶ παρὸς τὸ σῶμα
 πρῶτελῶς καταπέφυκε. τὸ δὲ παθητικόν οἰκείου λόγου φέρεται
 καὶ ἀμοιρὸν ἔστιν. ἄλλως ἢ, τῷ λογισμῷ καὶ φρονοῦτος
 εἰσακούειν καὶ τρέπεσθαι παρὸς σκεῖνα καὶ ὑπέκειν καὶ κατα-
 γηματίζεσθαι πέφυκεν, εἰ μὴ τέλειον ἢ διεφθαρμένον ὑφ'
 ἡδονῆς ἀμαρτυρίας καὶ ἀχολάστου διαίτης. οἱ ἴσχυμαζόντες ὅ-
 πως ἀλόγον μὲν ἔστι, λόγῳ δὲ ὑπακούον, οὐ μοι δοκοῦσι τῷ
 λόγῳ παροσκήν τὴν δυνάμει ὅση πέφυκε καὶ ἐφ' ὅσον διέρχε-
 ται τὰ κρεταίν καὶ ἀγνῶν, οὐ φησὶν ὅτι ὁμοίως ὁμοίως ἀγνώ-
 γαίς, ἀλλὰ τυπικαίς, καὶ τὸ ἐνδοσίμον καὶ πείθειον ἀπάσης
 ἀνάγκης καὶ βίας ἐχρούσας ἀνσιμώτερον. ἐπεὶ καὶ πνῦμα
 δῆπου καὶ νῦμα καὶ ὅσα καὶ τὰ λοιπὰ μέρη τῷ σῶματος, ἀ-
 λογά ἔστιν, ἀλλ' ὅταν ὀρμὴ γῆται, σείσαντος ὡς παρὸς ἡνίας τῷ
 λογισμῷ, πνῦμα τε κταται καὶ σιωπῆται καὶ ὑπακούει· καὶ
 πόδες τε τῶν ἐχρησθέντων, ἄπνοι καὶ χεῖρες εἰς ἔργον κατῆ-
 σανται, βαλεῖν ἢ λαβεῖν ὀρμήσαντος. ἀεὶσα δὲ ὁ ποιητῆς τὸ
 συμπαθοῦν καὶ συγκαταχρηματίζομενον τῷ λόγῳ τῷ ἀλό-
 γῳ παρὸς τῶν ἄλλων.

Ὡς τῆς τήκετο καλὰ παρῆα δακρυχοῦσης,
 Κλαρούσης εἰὼν αἰδρα παρήμνον· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
 θυμῷ μὲν γρόωσαν εἰὼν ἐλέαρε γυωαῖνα,
 Ὀφθαλμοὶ δ' ὡσεὶ κέρεα ἔσασαν ἢ σίδηρος
 Ἀτρέμας ἐν βλεφάροισι, δόλω δέ γε δάκρυα κεδνῶν.
 οὕτως κητήσον εἶχε τὸ κρίσεως καὶ τὸ πνῦμα καὶ τὸ αἷμα
 καὶ τὸ δάκρυον. δηλοῦσι δὲ καὶ τῷ καλῶν καὶ καλοῖς,
 ὃ ὅτι εἰς λόγῳ ὁμοίως ἡγεῖν, αἰδῶν φυγῆ καὶ ἀνα-
 χωρήσεις ἡσυχίαν ἀγνῶτων καὶ ἀτρεμοῦντων. ὁ μάλιστα
 συμβαίνει τοῖς ἐρωσιν, ἐπὶ ἀκρύστασιν ὡς ἀδελφῆς ἐρωσίντες
 ἢ θυγατρῆς ἡγνοήκασιν. ἀλλὰ γὰρ ἐπιπῆξε τὸ ἐπιθυμοῦν ἀ-
 φαμένον τῷ λόγῳ, καὶ τὸ σῶμα τὰ μέρη σιωδῶσμονοῦ-
 τα τῆ κρίσει παρῆγε. σιτίοις γε μὲν πολλάκις καὶ ὄψοις μά-
 λα ἡδέως παροσνεχθέντες, αἰ αἰσθάνονται καὶ μάθωσιν αὐ-
 τοῖς τῷ μὴ κηταρῶν πὶ μὴ δὲ νομίμω ἐδηδοχέτας, οὐ τῆ
 κρῶσει μόνον ἐπιπῆνται τὸ λυποῦν καὶ δάκνον, ἀλλὰ καὶ
 τὸ σῶμα τῆ δόξῃ σιωδῶστροπόμενον καὶ ἀναπυμπλά-
 μένον, ἐμετοι καὶ διαφορῶν ναυπῶδης ἰσχυροῖς. δέδοικα
 δὲ μὴ δόξαμι πάντα πασιν ἐπαγωγὰ καὶ νεαροῖς τῷ

A non simplicem esse aut eodem per omnia modo
 affectam : sed aliam eius partem intelligentem esse
 ac ratiocinatricem , qua hominem regi naturæ sit
 conveniens : aliam quæ variis motibus obnoxia,
 bruta, vaga & incompōsita suapte natura, gubernā-
 te opus habeat. atque hanc rursus in duas scin-
 di partes : quarum altera semper appelleretur & sit
 corporea : altera nonnunquam huic se accommo-
 det, aliquādo rationi obtemperare. quam vim atq;
 facultatem Thymoides appellat ipse, quod in ea i-
 rarum existat ardor. discrimen autem maxime de-
 monstrat mentis ac rationis adversus concupiscē-
 tiam & iracundiam pugna, quæ ostendit multa alia
 esse, quæ optimæ adversentur parti. His principiis
 plurimum usus est Aristoteles, quod ex eius scriptis
 est manifestum. Postea tamen irascentem partem
 concupiscenti adiunxit , quod ex candescencia a-
 nimi appetitus quidam sit vicissim lædendi. tamen
 partem brutam & subitis affectionibus obnoxiam
 semper & ad extremum vsque ita ut diuersam à ra-
 tiocinatrice usurpavit. non quod ea profum bruta
 sit sicut ea animæ vis qua sentimus, alimur, vegeta-
 mur : sed cum hæc rationi nihil quicquam omnino
 obedientia , ac furda quodammodo è carne edita
 sit, omninoque corpori inhaereat : illa altera mo-
 tum subitorum capax propriæ expers rationis , ea
 tamen est natura , vt mentem ac rationem audire,
 ad eam se convertere, parere, & conformari ab ea
 possit , nisi incita voluptate & intemperante vitæ
 ratione plane sit pessundata. Qui vero non asse-
 quantur, quomodo brutum quod est, rationi ob-
 temperare possit: ij mihi non videntur vim rationis
 percipere, quanta sit ea, quo penetret imperando
 ac ducendo: non duris hoc & refractariis ductibus,
 sed conformantibus & obedientia ac conceden-
 do plus quavis necessitate ac vi conficienti-
 bus. Etenim spiritus, nerui & ossa, reliquæque cor-
 poris partes utique rationis vacua sunt. tamen dato
 impetu, vbi ratio quasi concussit habenas, omnia
 suum ordinem seruant, congruunt, & parent. ac pe-
 des, vbi visum fuerit animo vt curratur, intendunt
 se cursui, manus operi, si quid jacere aut apprehen-
 dere voluit. Optime autem poeta his verbis expres-
 sit, quomodo cum ratione consentiant, ad eamque
 se accommodent brutæ partes:

*Huius per teneras lachrimarum flumina malas
 Manabant socium thalami desidentis. Vlysses
 Vxoris fletum miseratus mente pudica,
 Intra palpebras ceu cornu immota tenebat
 Lumina, vel ferrum: lachrimas astuq; premebat.*

E ita spiritum, sanguinem, & lachrimas habuit ratio-
 nis dicto audientes. Hoc etiam demonstrant apud
 formosos aut formosas, vbi tangere ratio & lex ve-
 tat, pudendorum recessio, se demittentium ac quie-
 scentium: quod maxime vsu venit amore correptis,
 qui simul atque audiuerunt se per errorem fororis
 aut filix amore captos fuisse, statim concupiscentia
 ratione eam tangente subsidet, & corpus
 membrâ iudicio honeste conformata præbet. Sæ-
 pe etiam cibos & obsonia cum magna volu-
 ptate edentes, vbi sentiunt aut discunt se ali-
 quid impurum aut illicitum sumfisse, non tantum
 iudicio assentientes animi morsus & molestiam
 percipiunt, sed & ipsum corpus opinione ista exagi-
 tatum vomitus & alterationes cum nausea coniun-
 ctæ invadunt. Ac vereor ne plane ad alliciendum
 in hanc sententiam compōsita, audaciusque adscita

orationi videat inferere, si barbita cōmemorem, lyras, fistulas, tibias, & quę alia canendi ars ad animorum humanorum motus accommodata excogitavit instrumenta: quę animę exfortia, tamen se animorum nostrorum iudiciis, vrentiumque voluntatibus applicant, vna lugentia, cantātia, lasciuientia. Et tamen ipsum Zenonem ferunt, cum cithara caneret alternis cantare solitus musicus, adscendisse ad theatrū, ac dixisse discipulis: Eamus, vt discamus qualē viscera, nerui, ligna, & ossa numero atq; ordine instituta vocem ac subtilitatem habeāt. Verum istis omisissis, audire ex ipsis velim, An cum videant canes & equos atq; aues domesticata animalia, ad suēfactionē, alimēto, & doctrina eo redigi, vt voces edāt sensum aliquem habētes, motibusq; gestibus, & actionibus se rationis iussui parentes exhibeant, nostrisq; vībus applicent: cumq; Homeri Achillem audiant ad pugna equos virosque instruere: adhuc mirentur, & dubitent, si facultas animi nostri qua irascimur, appetimus, gaudemus, dolemus, ea sit natura, vt obedire menti, affici ab ea, eique consentire possit. cum quidem ista facultas non alibi habitet, non extra limites circumscripta sit, nō foris vegetur, neque necessitate aut verberib. subigatur: sed ab eadem dependeat natura, vna versetur, vna educetur, impleaturq; mentis consuetudine. Itaque moribus Gręci nomen ethos fecerunt percōmode. sunt. n., vt descriptionem informem, mores (de quibus nobis sermo est) qualitas quaedam in bruta animi parte, ac nomen inde habent, quod hanc siue differentiam siue qualitatem efficta à ratione pars bruta in se recipit cōsuetudinis (quę illis est ethos) interventu. Non. n. ratio omnem prorsus evellere perturbationem animi conatur: cum neq; fieri id possit, neq; expediat: sed finem ei, quendamq; imponit ordinē, ingeneratq; virtutes morales, quę nō sine vacuitates motuum seu affectuum animi, sed eorum mediocritates & concinnitates. ingenerat autem prudentiæ opera facultatem istam mobilem in habitu probo constituens. Tria enim hæc aiunt esse animo hominis, facultatem, perturbationem seu mobilem affectionem, habitum. Est autem facultas principium & materies talis qualem dixi perturbationis. vt sunt iracūdia, ad pudorem, ad confidentiam propensio. Ipsa perturbatio isthæc, motus iā est facultatis, vt ira, vt cōfidentia, vt pudor. Habitus robur iā est & cōformatio brutæ facultati consuetudine parata: isque aut vitium, vbi male, aut virtus est, si quidem probe condocefacti fuerint motus. Porro autem, quando nō omnem virtutem mediocritatem faciunt, moralemve appellant: altius repetita re differendum hoc de discrimine videtur. Rerū aliā pro se ipsa sunt, aliā certa ratione ad nos referuntur. Pro se ipsa sunt, terra, cœlum sidera, mare. Ad nos certo modo respiciunt siue referuntur, Bonum, malum, expetendum, fugiendum, iucundum, molestū. Horum vtrunq; cum cōsideret doctrina, ea quę rebus dūtaxat suo modo habentibus intenta est, cōtemplatiua dicitur ac scientiis comprehenditur: quę in certa conditione ad nos affectis, cōsultatrix est & actionibus destinata, huius virtus prudentia, illius sapientia dicitur: Inter prudentiam ac sapientiam hoc interest, qd vbi cōtēplatrix philolophia ad actiuā & motus animi temperantē cōparatur, rationi cōsentaneū est ei prudentiā cedere. Nam prudentiæ Fortuna opus est: quā, vt & cōsultationē, ad suū finē sapientia nō desiderat. versatur. n. in iis cōsiderandis, quę semper eodē sunt modo. Atq; vt geometra nō deliberat de triangulo,

A λόγῳ τῶν ἀνθρώπων, ψαλτήρια διεξιῶν καὶ λύρας, καὶ πικτιδίας καὶ αὐλοὺς, καὶ ὅσα μουσικῆς παρὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀφροσύνην ἀναγκαῖα ἐπιθροῦσθαι, καὶ συναδελφικῶς, καὶ συνακαλασαίνῃ, τὰς κρίσεις αἰαφένθῃ καὶ τὰ πάθη καὶ τὰ ἤθη τῶν ἡρώδων. καὶ τοὺς Ζιῶνὰ φασιν εἰς θεῶν ἀνείκελα κίθαρῶδιον Αἰμοδίας, παρὰ τὴν μαθητικῆν, ἰώδην, εἰπεῖν, ὅπως καταμάθω μὲν οἷαν ἔντερον καὶ ἰδίον καὶ ζύλα καὶ ὅσα λόγου καὶ δριμυτοῦ μεταχόντα καὶ τάξεως, ἐμμέλῃ καὶ φωνῶν ἀφίπιν. ἀλλὰ ταῦτα εἰσας, ἠδέως ἀνὰ τὴν πυθόμην εἰκώας καὶ ἰσποῖς καὶ ὀρνίθας οἰκουργεῖ ὀρώντες, ἔθῃ καὶ ἔσφῃ καὶ διδασκαλίᾳ φωνῆς τε σωεῖται καὶ παρὰ λόγον ἕσπετος κινήσεως καὶ χροῆσεως ἀποδίδοι, καὶ παρὰ τὴν μέτρον καὶ τὸ χρησίμον ἡμῖν ἐχούσας. Οὐ μὲν δὲ ἀκούοντες τὸν Ἀχιλλεῖα λέγοντες— ὀτρυνόντων ἰσποῖς τε καὶ αἰέτας ὅτι τὴν μάχην, ἐπὶ θαυμαστοῖσι καὶ ἔλαττοισιν εἰς τὸ θυμὸν ἐκείνων ἐπιπύουσι καὶ λυπούμενοι καὶ ἠδόμενοι ὑπακούοντες τὰ φρονήματα, καὶ πάθη ὑπὸ αὐτῶν καὶ σωφροσύνην πεφυκεν, ὅσα ἀποικιστῶν ὅσα ἀπεργασίμων ὅσα πλάσσομενον ἔξωθεν, ὅσα τυπούμενον ἀνάγκης ἰσὶν ἢ πληροῦς, ἀλλὰ φύσιν μὲν ἐξηρητημένην, αἰεὶ δὲ ὀμιλοῦν καὶ σωτρεφόμενον καὶ ἀπαπυπλάμενον ὑπὸ σιωπῆς, διὸ καὶ καλῶς ἀνόμασται ὁ ἦθος. ἔστι μὲν γὰρ (ὡς τὴν εἰπεῖν) ποιότης τῆς ἀλόγου ὁ ἦθος ἀνόμασται ὅτι τὴν ποιότητά τῆς καὶ τὴν διαφορὰν ἔθῃ λαμβάνῃ τὸ ἀλόγον ὑπὸ τῆς λόγου πλαττόμενον, οὐ βελομένου τὸ πάθος ἀξαρῆν πηρύττασιν (οὔτε γὰρ διωατὸν, οὔτε ἀμῆνον) ἀλλὰ ὅσον πᾶσι καὶ τὰς ἐπιπύοντες αὐτῶν καὶ τὰς ἠθικῆς δριμυτοῦ ὅσα ἀπαθείας οὔσας, ἀλλὰ συμμετείας παθῶν καὶ μεσότητος, ἐμποιούτων. ἐμποιεῖ δὲ τῆς φρονήσεως τῆς παθητικῆς δυνάμει εἰς ἔξιν ἀφείκει κατὰ τὰς. τὰ γὰρ δὴ ταῦτά φασιν ὅτι τὴν ψυχῆν ὑπάρχῃ, δυνάμει, πάθος, ἔξιν. ἢ μὲν οὖν δυνάμει δριμυτοῦ ἢ ἢ τῆς πάθος, οἷον ὀργιστοῦ, ἀξαρῆν, γάρραλε. τῆς. ὁ δὲ πάθος, κινήσεως τῆς ἠθῆς τῆς δυνάμει, ὅτι ὀργῆ, γάρρος, αἰδώς, δριμυτοῦ. ἢ ὅτι ἔξιν, ἰσὺς καὶ καλασκή τῆς ἀλόγου δυνάμει ὅσα ἔθῃ ἐξιν ἠθῆν κακία μὲν, αἰ φάυλος, δριμυτοῦ δὲ, αἰ καλῶς ὑπὸ τῆς λόγου παιδαγωγῆται ὁ πάθος. ἐπεὶ δὲ οὐ πᾶσαι δριμυτοῦ μεσότητα ποιῶσιν οὐδὲ ἠθικῶν καλῶσι, λεκτέον αἰ εἰ τῆς διαφορῆς δριμυτοῦ ἀνωθεν. ἐπὶ τοῖσι τῶν παθημάτων, τὰ μὲν ὅπως ἔχοντα, τὰ δὲ πῶς ἔχοντα παρὰ ἡμᾶς. ὅπως μὲν οὖν ἔχοντα, γῆ, οἰσάνης, ἀρετα, θαλασσοτα. πῶς δὲ ἔχοντα παρὰ ἡμᾶς, ἀγαθόν, κακόν, ἀρετὸν, φθικτόν, ἠδύ, ἀλγεινόν. ἀμφοῖν δὲ τῆς λόγου θεωρητικῆς ὄντος, ὁ μὲν ὅτι τὰ ὅπως ἔχοντα μόνον, ὀπισθημονικὴν καὶ θεωρητικὴν ὄντι. ὁ δὲ ἐν τοῖσι πῶς ἔχοντα παρὰ ἡμᾶς, βουλοπικὴν καὶ παθητικὴν. δριμυτοῦ δὲ τούτου μὲν ἢ φρονήσεως, ὀκεινοῦ δὲ ἢ σοφίας. ἀφείκει δὲ σοφίας φρονήσεως, ἢ τῆς θεωρητικῆς παρὰ τὸ παθητικὸν καὶ παθητικὸν ὀπισθημονικῆς καὶ χροῆσεως πινος ἠθῆν ὑφίκα) κατὰ λόγον ἢ φρονήσεως. διὸ φρονήσεως μὲν, τύχης δὲ (σοφία ὅτι εἰ) παρὰ τὸ οἰκείον τέλος, εἰ δὲ βελῆς. ἐστὶ γὰρ ὅτι τὰ αἰεὶ καὶ τὰ αὐτὰ ὡσαύτως ἔχοντα. καὶ κατὰ τὸ γεωμετρικῆς ὀβελῶσται ὅτι τῆς τριγώνου,

εί δυοῖν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς ἐντὸς γωνίας, ἀλλὰ οἶδεν
 (αἱ γὰρ βουλαὶ αἰεὶ τῷ ἄλλοτε ἄλλως ἐχόντων οὐ αἰεὶ τῷ
 βεβαίων καὶ ἀμεταπτώτων) οὕτως ὁ θεωρητικὸς νοῦς αἰεὶ τὰ
 παρῆτα καὶ μόνιμα, καὶ μίας αἰεὶ φύσιν ἔχοντα μὴ δεχομέ-
 νῳ μεταβολῆς, ἐπεφῶν, ἀπήλλακται τῷ βουλεύεσθαι.
 τῷ δὲ φρονήσει εἰς παρῆματα πλάνης μετὰ καὶ παρῆ-
 χῆς καθίσταν, ἐπιμύνηται ποῖς τυχερῶς πολλάκις ἀνα-
 χθόν ὅστι καὶ τῷ βουλεύτικῳ χεῖραται αἰεὶ τῷ ἀδηλοτέ-
 ρων· τῷ δὲ παρῆτικῷ δὲ βουλεύτικῳ ἐκδεχομένου ἐ-
 νεργεῖν ἢ δὴ καὶ τῷ ἀλόγῳ συμπαροῦτες καὶ σιωφελεχέρῳ
 ταῖς κρίσεις· ὁρμῆς γὰρ δέονται. τῷ δὲ ὁρμῷ τῷ παρῆ-
 ποῖς δὲ ἦτος, λόγῳ δεομένου ὀλίγοντος ὅπως μετέλα παρῆ,
 καὶ μήτε ὑπερβάλλῃ, μήτε ἐγκαταλίπη τὸν καθόν. τὸ γὰρ
 δὴ παρῆτικῶν καὶ ἀλόγῳ κινήσει χεῖραται, ταῖς μὲν, ἄγαν
 σφοδραῖς καὶ ὀξείαις· ταῖς δὲ, μαλακωτέρας ἢ παρῆτικῆ
 καὶ ἀργότερας. ὅθεν ἴκασον ὡν παρῆτικῶν αἰεὶ, μοιαιχῶς
 μὲν, καπορῶται, πλεοναχῶς δὲ, ἀμύτην. τὸ γὰρ βαλῆν
 τὸν σκοπόν, ἐν ὅστι καὶ ἀπλοῦ, ἀσχετοῖ δὲ ἄλλοτε ἄλλως,
 ὑπερβάλλοντες τὸ μέτριον ἢ παρῆτικῶν. τῷ πὲρ οὖν
 τῷ παρῆτικῶν λόγῳ καὶ φύσιν ἔργον ὅστι, τὸ ἔξαυρῆ τῶν ἀ-
 μετείας τῷ παρῆτικῶν καὶ πλημμελείας. ὅπου μὲν γὰρ ὑπερ-
 ἀρρώστιας καὶ μαλακίας ἢ δέοις καὶ ὀκνοῦ παρῆτικῶν δίδωσιν ἢ
 ὁρμῆ καὶ παρῆτικῶν τὸ καλόν, ἐκ τῶν παρῆτικῶν δὲ
 γείρων καὶ ἀαρῆτικῶν. ὅπου δὲ πάλιν ἐκφέρεται ῥύσσει
 πολλῆ καὶ ἀπλοῦ, ἐκ τῶν σφοδρῶν ἀφαρῆ καὶ ἴσησι.
 οὕτως ὁ ὀλίγον τῷ παρῆτικῶν κινήσει, ἐμποῖς τῶν ἠτικῶν
 δρεῖας αἰεὶ τὸ ἀλόγῳ, ἐλλείψεως καὶ ὑπερβολῆς με-
 σότητας οὕτως. οὐ γὰρ ἀπασαν δρεῖται μεσότητι γίνεσθαι
 ῥητέον· ἀλλ' ἢ μὲν ἀπαρῆτικῶν τῷ ἀλόγῳ καὶ αἰεὶ τὸν εἰλι-
 κεινῆ καὶ ἀπαρῆτικῶν σιωφελῆ σφία καὶ φρονήσις, ἀν-
 τετελής πῆ ὅστι ἀκρότης τῷ λόγῳ καὶ δυνάμει, ἢ τὸ ἡ-
 παλόν ἐκφύεται τῆς ἐπιτήμης καὶ μακαριώτατον ἢ ὁ ἀ-
 ναγκία δὲ τὸ σῶμα, καὶ δεομένη δὲ τῆς παρῆτικῶν ὡς-
 περ ὀργανικῆς ὑπερῆτικῶν ὅστι τὸ παρῆτικῶν, ὅστι οὕσα
 φροῦ τὸ ἀλόγῳ τῆς ψυχῆς ὅστι ἀπαρῆτικῶν, ἀλλὰ τῶν
 εἰς καὶ δὲ ἀκρότησις, ἀκρότης μὲν ὅστι τῆ δυνάμει καὶ τῆ
 ποιότητι, τῷ πῆ ὁ μεσότης γίνεται, τὸ ὑπερβάλλον
 ἔξαυρῶσα καὶ τὸ ἐλλείπον. ἐπεὶ δὲ πολλαχῶς τὸ μέσον,
 (καὶ γὰρ τὸ κακῶν μόνον, τῷ ἀρεῶν μέσον, ὡς λυκῶ καὶ
 μέλας τὸ φαιόν· καὶ τὸ αἰεὶ χον καὶ αἰεὶ χόμῳ, τοῦ πε-
 ει γυμῶ καὶ αἰεὶ χόντος, ὡς τῷ δάδει καὶ τετάρων
 τὰ οκτώ καὶ τὸ μὲν τῶν τῷ ἀκρῶν μετέργῳ, ὡς ἀγα-
 θῶ καὶ κακῶ τὸ ἀδιδάφου) τούτων μὲν ὅστι τῷ ἔ-
 πων ἢ δρεῖται εἴη αἰ μεσότης. οὐτε γὰρ μίγμα τῷ κακῶν
 ὅστι, οὐτ' ἐμ αἰεὶ χόντος τῷ ἀρεῶν, ἐμ αἰεὶ χόντος τῷ πλε-
 νάχοντι τῷ παρῆτικῶν, οὐτε ἀπήλλακται παντάπασι
 τῷ παρῆτικῶν ἐμῶν, ἐκ αἰς τὸ μάλλον καὶ τὸ ἦτον ὅστι. γί-
 νεται ὁ μεσότης καὶ λέγεται μέλις τῆ αἰεὶ φροῦ καὶ
 ἀρμονίας ὁμοίως. ἐκεῖνη τε γὰρ ἐμμελής οὕσα φωνή, κα-
 ρά τῶν ἠτικῶν ὑπάτη, τῆς μὲν τ' ὀξείης, τ' ὁ τῷ βαρύ-
 τητα τῷ ἄγαν δὲ ἀπέφθῳ. αὐτῆ τε κινήσις οὕσα καὶ
 δυνάμει αἰεὶ τὸ ἀλόγῳ, τῶν ἐκλύσεως καὶ τῶν ἐπιτά-
 σης καὶ ὅλως τὸ μάλλον καὶ ἦτον ἔξαυρῆ τῆς ὁρμῆς,
 εἶται. Sicut enim ibi concinna est vox, quæ mese (id est media) dicitur, netes & hypates, hoc est imæ &
 summa, illius acumini nimio, huius grauitati interiecta: ita virtus cum sit motus & facultas circa brutam versas
 animæ partem, remissiones & intentiones, atque adeo id quod ultra vel citra modum est appetitionis aufere

A an tres eius anguli duos rectos æquent necne, quippe qui certus sit re ita habere: (cōsilia .n. in-
 euntur de rebus alias aliter habentibus, non de
 perpetuis & immutabilibus) ita cōtemplatrix ve-
 ri mens, prima, stabilia, vnamq; semper naturam
 seruantia, nullam admittentia mutationem tra-
 ctans, vacationem habet deliberandi. Prudentiā
 autem quæ se in res demittit plenas erroris atque
 tumultus, necesse est sæpenumero cum fortuitis
 casibus rem habere, & deliberatione uti de rebus
 incertioribus atque obscurioribus; ac deinde cō-
 filium agendo exequi, bruta etiam parte præsentē
 & vna ad iudicandum tracta. Impetu .n. appetiti-
 nis actiones indigent, quem mores motu aliquo
 & affectione animi nō perpetua incitant, rationis
 opus habentem opera, modum describentis, ne
 vel nimius sit, vel occasionem & officium prodat.
 nam subitis affectionibus obnoxia & bruta isthec
 animi facultas motibus cietur, nōnullis vehemē-
 tioribus ac celerioribus, quibusdam etiam remis-
 sioribus & quam cōueniat segnioribus. Itaq; ergo
 eorum quæ ægimus vnumquodq; vnico tantum
 modo recte cōfit: multipliciter errari in eo potest.
 sicut scopum attingere, vnicum est & simplex: ab
 eo autē varie excedendo deficientiq; aberratur.
 Proinde hoc rationis actiones ad præscriptum na-
 turæ dirigētis opus est, affectus animi vbi ultra ci-
 trave modum se incitando ij peccāt, ad mediocri-
 tatem revocare. Vbi .n. ob imbecillitatem, in illi-
 cium, metum, aut trepidationem appetitionis im-
 petus remittit, ac antequam perveniat ad bonū
 propositum definit: ibi ratio adest excitans atque
 reluscitans. Idem si quando nimius fertur atq; in-
 cōpositus, vehementiam eius ratio reprimat & co-
 hibet. Ad hunc modum itaq; ratio motus appeti-
 tionis definiēs, morales in homine virtutes gignit,
 quæ sunt mediocritates inter nimium & parum à
 bruta animi parte proficiscens. Neq; enim dicen-
 dum est quamvis virtutem in mediocritate consi-
 stere: cum sapientia, nihil indigens brutæ partis,
 inq; sincera mente & perturbationum vacua lo-
 cum habens, rationis quædam sit excellentia in
 se ipsa perfectionem habens: qua vi scientiam cō-
 sequimur, rem diuinissimam atque beatissimam.
 Ea autem virtus, quæ propter corporis necessaria
 nobis est, eiusq; gratia appetitus tanquam instru-
 menti ministerio opus habet, non internecio bru-
 tæ partis animi, sed ordinatio ac moderatio facul-
 tate quidem ac qualitatis suæ ratione excellentia
 ipsa quoque est: quantitate autem mediocritas
 fit, quod nimium est auferens, & quod deest im-
 plēs. Iam cum multis modis medium intelligatur:
 nam & cōtemperatum inter sincera est medium,
 ut pullus color inter album & nigrum: & inter
 continens ac contentum, id quod & continet &
 continetur, ut i x inter x i i & i v: & quod neutrius
 extremorum est particeps, ut inter bonum & ma-
 lum ea quæ vocantur indifferentia: nullo ho-
 rum modo virtus est medium. Nam neque
 mixtum aliquid è vitiis est: neque id quod non
 fatis est continens, ab eo quod nimium est conti-
 netur: neque omnino vacat perturbationibus &
 impetibus concupiscentiæ, in quibus plus minus
 ve æquo locum habet. sed est diciturque medio-
 critas, maxime quomodo in sonis harmonica spe-
 ctatur. Sicut enim ibi concinna est vox, quæ mese (id est media) dicitur, netes & hypates, hoc est imæ &
 summa, illius acumini nimio, huius grauitati interiecta: ita virtus cum sit motus & facultas circa brutam versas
 animæ partem, remissiones & intentiones, atque adeo id quod ultra vel citra modum est appetitionis aufere

vnum
 An
 medi
 quart
 ob qua
 didam
 inter
 perant
 tractib
 qua
 animi
 profuta
 vltimo
 ferenti
 ratione
 esse ren
 vagas.
 contin
 circa v
 mi vis,
 ea dicit
 tem ve
 bernat
 contin
 imper
 lectia,
 obliqu
 atq; com
 pleno q
 ta animi
 liori ren
 summa o
 (quod est
 ei excid
 gnantur
 quid virtu
 diocritas e
 tiore, neq
 tionis, n
 sed molest
 cipies, ac
 infensus an
 tis animus
 vbi illa,
 Eandem
 minus aliq
 vitium inte
 prauus est
 ad turpia
 ditibus au
 vero in cō
 sed pertu
 maiore qu
 ab interpe
 tio a pertu
 dem: ille c
 dicens, hi
 peccatis, ill
 pia fertur,
 verbis, & in
 crimina. In
 Gratia qu
 Huius
 Pefic
 Namq;

vnumquemq; animi motum ad mediocritate re-
 ctitudinemq; perducit. Iam prima fortitudinē
 medium faciunt inter timiditatem & audaciam:
 quartū in hac exsuperat, in illa deficit ea animi vis,
 ob quam animosi dicimur. ita liberalitate inter for-
 didam parcitatem ac prodigalitate: mansuetudinē
 inter indolentiam & sauitiam. ipsamq; adeo tem-
 perantiam & iustitiam, hanc quidem quæ in con-
 tractibus neq; plus iusto tribuat, neq; minus: illam
 quæ appetitus subinde in medium inter stuporem
 animi nullo sensu voluptatum affecti, & luxuriam
 profusam dirigit. Atque hac quidem in re, quam
 ultimo loco dixi, maximē se præbet sentiendā dif-
 ferentia quæ inter brutam animi facultatem est &
 rationem, euidensq; fit planē diuersam à ratione
 esse rem perturbationes istas affectionesq; animi
 vagas. Non enim à temperantia discernemus
 continentia, & ab intemperantia incontinentiam
 circa voluptates & cupiditates, si eadem esset ani-
 mi vis, qua appetimus, & qua iudicamus. Nunc,
 ea dicitur temperantia, vbi concupiscentem par-
 tem veluti placidum & obsequens pecus ratio gu-
 bernat atque tractat, sibi in appetendo parentem.
 continentia autem ea est, vbi obtinet quidem &
 imperat ratio concupiscentiæ, nō tamen sine mo-
 lestia, aut vltro obtemperanti: sed reluctantem &
 obliquē incedentem verberare quasi & fræno cogit
 atq; compescit, animo certaminum ac turbarum
 pleno. quod similitudine explicans Plato, iumen-
 ta animi ait inter se contendere, cum deterius me-
 liori renitatur simul & aurigam perturbet, coactū
 summa ope habenas premere & ea inhibere, ne
 (quod est apud Simonidem) punicea de manibus
 ei excidant lora. Itaq; etiam continentiam nō di-
 gnantur perfectæ virtutis nomine, sed minus ali-
 quid virtute statuunt esse. non enim facta est me-
 diocritas consensu inferioris partis cum præstan-
 tiore, neq; amputatum est quod erat nimium affe-
 ctionis, neq; paret consentitve rationi appetitus:
 sed molestiam afferens vicissimq; molestiam per-
 cipiēs, ac necessitate cohibitus veluti in seditione,
 infensus atq; hostis intus habitat. deniq; cōtinen-
 tis animus ob inæqualitate & diffidium est velut
 vrbs illa, *Simul frequens referta qua suffitibus,*
Pœanibus simulq; gemitibusq; fit.

Eandem secuti rationem incontinentiam quoq;
 minus aliquid vitio esse censent. perfectum autē
 vitium intemperantiam, in qua & affectus animi
 prauus est, & vitiata ratio: quorum ille appetitum
 ad turpia ducit, hæc malè iudicādo turpibus cupi-
 ditatibus adsentitur, sensumq; peccati perdit. At
 verò in cōtinentia rectū rationis iudicium seruat:
 sed perturbationibus contra iudicium mouetur,
 maiore quàm sit ratio vi præditis. itaque eo differt
 ab intemperantia, quod incontinētis vincitur ra-
 tio à perturbatione: intemperantis, ne pugnat qui-
 dem: ille cupiditates sequitur, interim iis contra-
 dicens, hic eas ducit consentiens: hic gaudet suis
 peccatis, ille ægrè fert: hic volens ac sponte ad tur-
 pia fertur, ille inuitus honestatem prodit. vt & in
 verbis, & in factis manifesta eorum appareant dif-
 crimina. Intemperantium enim hæc sunt voces:

*Gratia quenam sit sine Cypride, quæve voluptas?
 Hac mihi cum curæ non erit, emoriar.*

Item:

*Vesci cibis, potareq; & Venere frui:
 Namq; additamenta omnia sunt mihi cetera.*

A εἰς τὸ μέτριον καὶ ἀναμάρτητον καὶ ἡσασα τῆς παθῶν ἐκα-
 στον. αὐτῆκα τὴν μὲν ἀνδρίαν μεσότηθα φασὶν εἶναι δφλίας
 καὶ θρασύτητος, ὡν ἡ μὲν, ἐλλείψις, ἡ δὲ, ὑπερβολὴ τῆς θυ-
 μοειδοῦς ἐστὶ. τὴν δὲ ἐλδθερότητα, μικρολογίας καὶ ἀ-
 σωτίας παραότηθα δὲ, ἀναληθοσίας καὶ ὠμότητος. αὐτῶ τε
 σωφροσύνη καὶ διαφροσύνη, τὴν μὲν πᾶσι τὰ συμβό-
 λαμα, μήτε πλέον νέμουσαι αὐτῆ τῆς σωφροσύνης, μήτε
 ἔλαττον, τὴν δὲ εἰς τὸ μέσον ἀπαθείας καὶ ἀκαθουσίας καὶ
 ἀκρασίας αἰεὶ τὰς ἐπιθυμίας καὶ ἡσασαι. ἐν ᾧ δὲ καὶ
 μάλιστα δοκεῖ τὸ ἀλογον τῆς πρὸς τὸ λογικὸν διαφροσύ-
 αὐτῆ παρέχην κατάνοσιν, καὶ δφκύνην τὸ πάθος, ὡς ἔτερον
 πικρομῆ τῆς λόγου ἐστίν. οὐ γὰρ αἰδιόφρε σωφροσύνης ἐγ-
 κέρτεια, καὶ ἀκρασίας ἀκρασία πᾶσι τὰς ἡδοναίς καὶ τὰς
 ἐπιθυμίας, εἰ τῶν τῶν τῆς ψυχῆς ὁ ἐπιθυμεῖν ὁ, τε κείνῃν
 πέφυκε. νῦν δὲ σωφροσύνη μὲν ἐστίν, οὐδὲ παθητικὸν ὡς πρὸ
 δύνῃον θρέμμα καὶ πρὸς τὸ λογισμὸς ἰσὶοχῆ καὶ μετὰ-
 χεῖρεται, πᾶσι τὰς ἐπιθυμίας χρώμενος ὑπερέκεινται. ἐγ-
 κέρτεια δὲ ἐστὶ καὶ δεχρόμῳ τὰ λογισμῶ καὶ κερταῖν π
 τὴν ἐπιθυμίαν. ἀγὰ δὲ ἐστὶ ἀλύπτως, ὡς δὲ πειθομῶν,
 ἀλλὰ πλαγίαν καὶ ἀπτείνουσαν, οἷον ὑπὸ πληγῆς καὶ
 χαλινῶ κατὰ βιαζόμενος καὶ ἀμακρούων, ἀγῶνος ὡν ἐν
 εἰαυτῶ καὶ θορύβου μεσός. οἷον ὁ Πλάτων ἐξέκενίξει πᾶσι τὰ
 τῆς ψυχῆς ὑποζύγια, τῆς χείρονος πρὸς τὸ βέλτιον ζυγο-
 μαχουῶτος ἅμα καὶ τὸν ἰσὶοχον διαταραχθέντος, Αἰ-
 τεχῆν ὀπίσω, καὶ κατατείνῃν ὑπὸ σπουδῆς ἀνακαζόμε-
 νον αἰεὶ μὴ βάλη φοίνικας ἐκ χερῶν ἰμαίνας, κατὰ Σιμο-
 νίδῳ. ὅθεν ὡς δὲ θρετῶ ἀβτελῆ ἀξιοῦσι τὴν ἐκέρτεϊαν,
 ἀλλὰ ἔλαττον θρετῆς εἶ. μεσότης γὰρ οὐ γέρονται ἐκ συμ-
 φωνίας τῆς χείρονος πρὸς τὸ βέλτιον, ὡς δὲ ἀήρηται τῆς πά-
 θους τὸ ὑπερβάλλον, ὡς δὲ πειθομῶν ὡς δὲ ὁμολογηῶ τὰ
 φρονοῦν τὴ ψυχῆς τὸ ἐπιθυμοῦν, ἀλλὰ λυποῦν καὶ λυπού-
 μῶν καὶ κατεργόμενον ὑπὸ ἀνάγκης, ὡς πρὸ ἐν γαστρί δις-
 μῶν καὶ πολέμοιοι σιωοικεῖ. Πόλις δὲ ὁμοῦ μὲν θυμια-
 μάτων γέμη, Ὀμοῦ δὲ παλαιῶν τε καὶ νεωγμάτων, ἡ τῆς
 ἐκέρτεδος ψυχῆς δὲ τὴν αἰωμαλίαν καὶ τὴν διαφροσύνην. καὶ
 τῶν τῶν οἰόνται καὶ τὴν ἀκρασίαν ἔλαττον πικρίας εἶ, πικρ-
 τελῆ δὲ κακία, τὴν ἀκρασίαν. αὐτῆ μὲν γὰρ ἔχουσα καὶ πά-
 θους φάλλον καὶ λόγον, ὑφ' οὗ μὲν ἐξάγεται τὸ ἐπιθυμεῖν
 πρὸς τὸ ἀγῶνον, ὑφ' οὗ δὲ τὰ κακῶς κείνῃν πρὸς ἡμετέρο
 τῆς ἐπιθυμίας, καὶ τὴν ἀκαθουσίαν ἀποβάλλει τῆς ἀμάρτα-
 νομῶν. ἡ δὲ ἀκρασία τὰ μὲν λόγῳ σώζει τὴν κείνῃν ὀρθλῶ
 οὔσαν, τὰ δὲ πάθῃ φέρεται πρὸς τὴν κείνῃν ἰσὶον πὸς λό-
 γου μάλλον ὅθεν διαφέρει τῆς ἀκρασίας. ὅπου μὲν γὰρ ἡτ-
 τᾶται τὸ πάθος ὁ λογισμὸς, ὅπου δὲ ὡς δὲ μάχεται καὶ ὅ-
 που μὲν αἰδιόφρων ἐπέται τῆς ἐπιθυμίας, ὅπου δὲ ὑφηγεῖ-
 ται στωαζορῶν καὶ ὅπου μὲν ἡδόμενα κρινονεῖν ὑπὸ ἀρ-
 χῆ τῆς ἀμάρτανομένων, ὅπου δὲ, ἀρτομένων καὶ ὅπου μὲν ἐ-
 κῶν φέρεται πρὸς τὸ ἀγῶνον, ὅπου δὲ πρὸς τὸ δίδωσιν ἄκων τὸ κα-
 λόν. ὡς τοῖς πρὸς τὸ μῶν ὑπὸ αὐτῶ, οὐχ ἡττον δὲ καὶ τοῖς
 λεγομῶν ἐνεστὶ ἡ διαφροσύνη κατὰ δηλος. ἀκρασίαν μὲν
 F γὰρ ἀδεφωναί

Τίς δὲ χάεις, τίς τερπνὸν αἶδ' ἔχουσης Ἀφροδίτης;
 Τεθναίμῳ ὅτε μοι μηκέτι τῶντα μέλει.
 καὶ ἔτερος, Τὸ φαγεῖν, τὸ πεινῆ, τὸ τῆς Ἀφροδίτης τυγ-
 χόμεν. Τὰ δὲ ἄλλα πρὸς τὸ ἀπῶντ' ἐγὼ καλῶ, φροῖν

ὡς ἄρ' ἔξ' ὀλης τῆς ψυχῆς στυγερῶν τῶν ἡδονῶν καὶ ὑπερ-
 πόρευτος. ἔχ' ἠπὸν ὅσ' ἔπειν, Ἐὰ μὲν ἀπολέαζ'. τὸ πο-
 γρῶμοι συμφέρει. τ' κείσιν ἔχει τὰ πάθη στυγερῶσιν. αἱ δ' ἴσ'
 ἀκραιφνέστερα καὶ ἄφρατα, Γνώμην ἔχοντά μ' ἢ φύσιν
 βιάζεται. καὶ, Αἰεὶ δ' ἡ θεῶν αἰθεράσι κακόν, Ὅταν τις
 εἰδῆ τὰ πάθη, χρεῖται δὲ μή. καὶ, Ἐλκεδὲν γὰρ ἡδὴ θυμὸς ὁδὸν
 τ' αἰτέχει, Θινῶδες ὡς ἀκίετρον ἀκίετρον σάλας. θινῶδες ἀ-
 κίετρον ἢ φάουλως λέγων, Ὅ μὴ κἀτοχὸν τὸ λογισμὸς μηδὲ ἀ-
 κρατῆς, ἀλλὰ μαρότητι τῆς ψυχῆς καὶ μαλακίᾳ περιέμνον
 τὴν κείσιν. οὐ πόρρω δ' τῆς εἰχόνης ταύτης κἀκεῖα εἴρηται,
 Νάος ὅστις ἐκ μὲν γῆς ἀνήρηται βροχίσι, Πνεῖδ' ἔχει, ἢ μὲν
 δι' ἄκραται τὰ πείσματα. πείσματ' αὖ γὰρ λέγει τὰς αἰτεχού-
 σασ κείσας πρὸς τὸ ἀγρόν, εἴτα ὡς ἄρ' ὑπὸ πνύματός
 πολλοδρηγυμνῶσ τὰ πάθη. τὰ γὰρ ὅν τι πηλοσίστος μὲν ἔπει
 τὰς ἡδονῶν ἀκράτῆσ ὑπὸ τ' ἔπιθυμῶν φέρεται, καὶ δίδω-
 σιν αὐτὸν καὶ συγκατευθίω. πλάγιος δ' ὁ ἀκρατῆς, οἷον ἔξα-
 ναφῆρειν γλιχόμνος καὶ διαφείσται τὸ πάθος. ὑποσφύρει καὶ
 περὶ τῶν περὶ τὸ ἀγρόν. ὡς Ἀνάξαρχος ἐσίλαμεν Τίμω.

Εἰ δ' ὁ θαρκαλέον τε καὶ ἐμμενῆσ ὅπῃ ὁρῶσται
 φαίνεται Ἀναξάρχου κινέον μῦθος ὁρα καὶ εἰδῶσ,
 Ὡς φάσκει, ἀθλιὸς ἔσκε, φύσιν δὲ μιν ἐμπαλιν ἠγῆ
 Ἡδονοπλήξ, ἡ πλείοσι ὑποβείοσι σοφιστῶν.

οὔτε γὰρ ὁ σοφὸς, ἀκρατῆς, ἀλλὰ σάφρων. ἔτε ὁ ἀμαθῆς, ἀ-
 κρατῆς, ἀλλὰ ἀκράτῆσ. ὁ μὲν γὰρ ἡδέται τοῖσ καλοῖσ, ὁ δ' ἔκ
 ἀφείκει τοῖσ ἀγροῖσ. σοφιστικῆσ οὖν ψυχῆσ ἢ ἀκρασία, λόγον
 ἐχούσῆσ οἷσ ἐγκρατεῖ ὀρθῶσ ἐμμένειν μὴ διυαίμνον. ἢ μὲν οὖν
 ἀκρασία ταύτ' ἔχει ἀφρατῆσ πρὸς τὸ ἀκράτῆσ, ἢ δ' εἰ-
 κρατεῖα πρὸς τὸ σωφροσύνην αὐτῆσ αὐτὰς αἰτεχρῶσ ἀνα-
 λόγῶσ. Ὅ γὰρ δάκνον καὶ τὸ λυποῖν καὶ τὸ ἀγλακτοῖν, ἔπει τὴν
 ἐγκρατεῖα ἀπολέσῃτε. τῆσ δ' ὁσφρονοσ ψυχῆσ τὸ πῦμα
 χρεῖται ὀμαλῆσ καὶ ἀφύκτον καὶ ὑγυῖνον ὁστυήμνοσ καὶ συγ-
 κέκεραται τὸ ἀλόγον πρὸς τὸν λογισμὸν ἀπειθεία καὶ πρῶ-
 τητηθαυμασ ἢ κεχρημῆρον, εἴποισ ἀβήτε βλάφασ,

Δὴ τὸτ' ἔπειτ' ἀνεμὸσ μὲν ἐπαύσατο, ἢ δὲ γαλίω
 Εἰ πλεὸσ νινεμῆσ, κείμῃσ δὲ κίματ' αὐμῶσ.

τὰ σφόδρα καὶ ἀειμανῆ καὶ οἰσρώδη κινήματα τῶν ἔπι-
 θυμῶν τὰ λόγου κατὰσφῆσαισ, ὡν δὲ ἢ φύσιν διαταχῆσ
 δεῖται, ταῦτα ὀμοιοπαθῆ καὶ ὑπὸ ἡσ καὶ φίλα καὶ στυερ-
 γὰ πεποιμηῖου τῶσ πρῶκλῆσ πρῶαίρεσιν. ὡστε μὴ
 πρῶεθεῖν τοῦ λογισμοῦ, μηδὲ ὑπερδιδῶναι, μηδὲ ἀπα-
 κλείν, μηδὲ ἀπειθεῖν, ἀλλὰ πᾶσαι ὀρμῆσ ἀγῶν οὔσαι,
 Ἀθῆλον ἴπῶσ πᾶλον ὡσ ἀμα βέχην ἔπιβεβαοῦσαι τὸν
 Ζενοκράτοισ λόγον, ὃν ἐκείνοσ εἶπε περὶ τῶν ἀληθῶσ φιλο-
 σοφωῶτων, ὅτι μόνοι ποιοῦσιν ἐκείνοσ ἀ ποιοῦσιν ἀκρῆτεσ
 οἱ λοιποὶ, ἀφ' ὅν νόμον, ὡσ ἄρ' ὑπὸ πληγῆσ κινῶσ ἢ γα-
 λῆσ ἴσφα τῶν ἡδονῶν ἀποβρομῶμοι, καὶ πρὸσ τὸ δεινὸν ἀπο-
 βλέποντεσ. ὅτι μὲν οὖν γίνεται τις ἐν τῇ ψυχῇ ταύτῆσ
 γερρότησ ἀφῆσ καὶ ἀφρατῆσ πρὸσ τὸ ἔπιθυμῆσ, ὡσ
 πνοσ μαχομῆου καὶ πάναιτῆσ λέγοντοσ αὐτῆσ, οἷσ ἀδῆλον
 ἔστιν. εἰνοὶ δὲ φασιν οὐχ ἔπειν εἶν' τὸ λόγου τὸ πάθος, ὁδὸν
 δυοῖν ἀφρατῆσ καὶ σῶσιν, ἀλλὰ εἰνοσ λόγου ἔπειν ἐπ' ἀμ-
 φότερα, λαοδᾶουσαι ἡμᾶσ ὁδύτητη καὶ τὰ χεῖ μὲν βρομῆσ.

uerfus cupiditates quasi concertationis atq; cōtradictionis sensum percipi. Non defunt tamen qui rationem & eam quæ perturbationib. cietur partē negent esse res diuersas : neq; in animo duarū facultatū existere feditionē aut discordiā. sed vnus eiusdemq; rationis cōuertionē in vitanq; partē, quæ nos mutationis celeritate fallat:

A quippe hominis toto animo ad voluptates vergē-
 tis atq; prolabantis. neq; minus ille etiam, qui dicit
Sine me perire, namq; id est in rem meam:
 tam iudicio malè affecto, quàm vitiosa perturba-
 tione. Alia sunt incontinentium dicta:

At enim mihi natura, sentienti rectè, vim facit.

& alius:

Eheu, diuinitus hoc malum mortalibus

Accidit, bonum ut videns, non ut aris tamen.

& alius:

Impellit ira: nec porro resistere

Litoreus ut vncus anchoræ quo fluctibus:

B hamum anchoræ litoreum non ineptè appellans
 rationem nō peruiacem, neq; constantem, sed
 quæ ob vanitatem animi ac molliciem iudicium
 deserit. neque ab hac similitudine abludit isthuc;

Nam nostra nauis à terra rudentibus

Suspensa perstat: spirat aura, sed tamen

Harremus nostris firmiter retinaculis.

retinacula vocat iudicium turpitudini repugnās:
 quæ aliquando à perturbatione, tanquam valido
 vento, rumpuntur. Reuera enim plenis cupidita-
 tum velis ad voluptates incitatur intemperans, de-
 ditque se ipsum eò & dirigit. incontinens oblique,

C dum eniti conatur aduersus motum vitiosum,
 sublabitur & in turpitudine decidit. quo modo

Anaxarchum in Sillis traducit Timo:

Hic est Anaxarchi vis illa canina videtur,

Se quocumq; dedisset, eò pertendere sueta.

Is tamen, ut perhibent, miserè prudensq; sciensq;

Vixit: namq; voluptates amplexa stupensq;

Natura (haud paucis ea formidata a sophistis)

Retrorsum ad vitium recto de tramite agebat.

Nam neq; sapiens qui sit, cōtinens est: sed tempe-
 rans: neq; stultus incontinens est, sed intemperās.

& alter honestis delectatur, alteri turpia non sunt
 molesta. Est itaq; incontinentia animæ sophisticæ,

D tali ratione præditæ quæ in rectè decretis perstare
 nō possit. Exposuimus incontinentiæ & intempe-
 rantiæ discrimen. At continentia à tēperantia dif-
 fert rationibus proportionē iam dictis & ab altera
 parte respondentib. Morsus enim animi, & mole-
 stia, & indignatio nondū deserit continentiam. At

E si in temperantis animo vndiquaq; æquabili quie-
 tem & sanitatem, qua bruta pars deuincitur ratio-
 ni ac contemperatur, mirabili exornata obediē-
 tia ac tranquillitate, intueri posses: vtique diceres,

Tum venti posuere, quies tranquilla per alta

Incubuit latè, sopiuit cœrula numen:

E ita vehementes, furiosos, rabidosque motus ratio
 exstinxit. quæ verò à natura necessariò requirun-
 tur, hæc consentientia, parentia, amica, & operam
 nauantia redegit consiliis propositisq; ad agendū
 susceptis: ita vt nunquam rationem præcurrant,

nunquā eam deserant, nunquam inordinate sege-
 rant, nunquam imperium detrectent: ita vt omnis
 appetitio dicto rationis audiēs, eam subsequatur:

Lactens equum propter ceu pullus cursitat.

Atq; hoc pacto Xenocratis illud confirmatur di-
 ctum, qui pronunciauit de verè philosophātibus,

Solos eos vltiò facere ea, quæ legib. coacti alii fa-
 ciunt, tanquā canis morfu aut felis metu à volupta-
 tibus deterriti, & ad periculū respiciētes. Obscurū

F verò non est, in animo huiusmodi roboris & ad-
 uersus cupiditates quasi concertationis atq; cōtradictionis sensum percipi. Non defunt tamen qui rationem & eam quæ perturbationib. cietur partē negent esse res diuersas : neq; in animo duarū facultatū existere feditionē aut discordiā. sed vnus eiusdemq; rationis cōuertionē in vitanq; partē, quæ nos mutationis celeritate fallat:

non an
 natura
 meruer
 nandū
 & cupi
 sunt o
 in vna
 momen
 nes, an
 limen
 tiam
 constan
 sensuq;
 piditate
 tem cō
 primen
 tiocina
 mollici
 ratione
 & rursu
 cit. &
 olet, n
 que pa
 est. Q
 modō
 period
 sed vni
 iam ven
 felicit
 stimon
 diffidit
 Ipfam
 penume
 expediat
 partē: cu
 sed simili
 pugnat:
 uactat co
 in rebu
 lorratioc
 vilis com
 mi senten
 scubi, tan
 qua aduer
 izpenume
 bio, vel c
 diū aut me
 inuicē rep
 nis ista

non animadvertentes q; eadem animi facultas à natura facta est ad concupiscendū, irascendum & metuendū, voluptatis causa ad turpitudinē inclinandū, & rursus istam incitationē inhibendū. nā & cupiditatem, & metum, & quæ id genus reliqua sunt omnia, opiniones esse & sententias pravas, nō in vna aliqua animæ parte obortas : sed motus ac momenta totius principis animæ partis, assensiones, atq; impetus, deniq; actus quosdam qui facillimè aliò recidat: sicut puerorū impetus vehementiam imbecillitatis causa lubricam habent & inconstantem. Horum sententia primū euidentiæ sensuiq; non cōgruit. Nemo n. vnquam sensit cupiditatē suam in iudicium, aut iudiciū in cupiditatem cōmutari. neq; definit amare is, qui iudicat reprimendum esse amorē, eiq; reluctandū: aut à ratiocinando & iudicando tunc desistit, cum victus mollitie cupiditati herbā porrigit. Sed & tunc, cū ratione affectui it obuiā, perturbatio ipsum tentat: & rursus ab hac superatus, ratione peccatū dispicit. & neq; perturbationibus obnoxiam partē abolet, neq; ratiocinando ab ea liberatur: sed in vtrāque partem agitatus, medius cōmunisq; amborū est. Qui a. modò principem partem in cupiditatē, modò cupiditatē in rationem cōverti opinantur: perinde faciunt, ac si venatorem & feram nō duo, sed vnū putarent esse corpus, quod sui mutatione iam venator, mox fera fieret. nam & sic in re manifesta cæcutirent: & isthic contra sensum ferunt testimoniu, cum non vnus alicuius mutationē, sed dissidium ac pugna in seipsis sentiant. Obiiciunt, Ipsam etiā nostri animi eam vim quæ consultat, sæpenumero in diuersas trahi sententias de eo quod expediat, & momenta opinandi in vtramq; facere partē: cum quidem & ipsa sit vnica. Fatemur sanè. sed similitudo nō cōgruit. Non n. ratio sibi ipsi repugnat: sed vna eademq; vtens facultate diuersas tractat cogitationes. immò, vna est ratio, diuersis in rebus tanquā materiis occupata. Itaq; neq; dolor ratiocinationib. quæ sine affectu instituuntur vllus comitatur, neq; tanquā vi cōpulsi cōtra animi sententiam, deflectimus in alteram partem. nisi sicubi, tanquā in trutina, in altera lance affectio aqua aduersus rationē appensa examinetur. Hoc n. sæpenumero cōtingit, vt rationi non ratio, sed ambitio, vel cōtendendi, gratiæ, obtrectationisve studiū aut metus aliquis aduersetur: ac tum dux sibi inuicē repugnare videantur rationes. cuius generis ista sunt: *Turpe recusatu hac fuit illis: & metuebant Accipere oblatam interea quoq; conditionē.*

Item:
*Miserum trucidari est, sed iunctum gloria:
 Subterfugere mortem timidi est, suauē est tamen.*

Sed & in disceptandis contractib. animo motum adferētes affectus, plurimū iniiciunt moræ. Et qui regib. consulentes gratiā captant, non de duabus sententiis alteri patrocinantur: sed affectui alicui se accommodant cōtra vtilitatis rationem. itaque optimatibus remp. administrantibus, non permittitur oratoribus vt in animis motus excitēt. Quippe recto momento vacua perturbationis ratio ad iustū inclinat, perturbatione oborta, pugna ac dissidium inter partem voluptatis aut doloris capacē, & inter consultantem iudicantemq; existit. Nam aliās qui fit, vt in philosophicis commentationibus absque vllō dolore nos ab aliis patiamur duci, & à sententia discedamus nostra: sicut cum ipse

A οὐ σιωποῦντες ὅτι ταυτὸν ἐστὶ τὸ ψυχῆς ὁ πέφυκεν ἐπιθυμῆν καὶ μετανοεῖν, ὀργίζεσθαι καὶ δεδιέναι, φέρεσθαι πρὸς τὸ ἀγροῦν ὑφ' ἡδονῆς καὶ φερόμενός παλιν αὐτῆς ἐπιλαμβανέσθαι. καὶ γὰρ ἐπιθυμίαν καὶ ὀργὴν καὶ φόβον καὶ τὰ λοιπὰ πύματα, δόξας εἶ) καὶ κείσθαι ποιεῖς, οὐ κατ' ἐν πηλομενίας τῆς ψυχῆς μέγας, ἀλλὰ ὅλου τῆς ἡγεμονικῆς ῥοπῆς καὶ εἰξῆς, καὶ συγκαταθέσθαι καὶ ὀρμῆς, καὶ ὅλως ἐνεργείας ἰνάς ἕσας ἐν ὀλίγῳ μεταπώλαι, ὡς καὶ αἱ τῶν παιδῶν ἐπιδρομαὶ ὁραδαῖον καὶ τὸ σφοδρὸν ἐπισφαλές ὑπὸ ἀδυνατίας καὶ ἀβέβαιον ἔχουσι. ταῦτα δὲ πρῶτον μὲν πρὸς τὴν ἐνεργείαν ἐστὶ καὶ τὴν ἀδυσίαν: ὁ δὲ εἰς ἐαυτῶν τῆς ἐπιθυμοῦσος ἀδυνατεται μεταβολῆν εἰς τὸ κρῖνον, ὁ δὲ τῆς κείνοσος αὐτὸν πάλιν εἰς τὸ ἐπιθυμοῦσος: ὁ δὲ πάύεται μὲν ἐρῶν ὅποτε λογίζεται κατὰ κτεῖον εἶ) τὸν ἐρῶσα, καὶ ἀμαμαχητέον πρὸς αὐτὸν, ἕξεται τὸ πάλιν τὸ λογίζεσθαι καὶ κείνῳ ὅταν ἐκιδῶ μαλακασόμενος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας. ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν λόγον πρὸς τὸ πάθος ἀντιπαύων, ἐν τῷ πάθῳ ἐστὶν ἐπὶ, καὶ πάλιν κατὰ τὸν λόγον ὑπὸ τοῦ πάθους, διορατὰς λογισμῶν τὸ ἀμφοτέρωθεν καὶ ἕτε τῷ πάθῳ τὸν λόγον ἀνῆρκεν, οὐτε τὸ λογίζεσθαι τῆς πάθους ἀπῆλασκαίαν, φερόμενος καὶ ἐκτερώσει, μέσος ἀμφοῖν καὶ κείνός ἐστιν. οἱ δὲ νῦν μὲν ἐπιθυμίας γίνεσθαι τὸ ἡγεμονικόν, νῦν δὲ τὸν ἀντιπαύον τῆς ἐπιθυμίας λογισμὸν ὑπολαμβάνοντες, ὁ δὲ ἐν ἀπέχουσι τῶν μὴ δυο τὸν κωπηρὸν εἶ) καὶ τὸ φρεῖον ὑπολαμβάνοντων, ἀλλὰ ταυτὸ σῶμα χρωόμενος μεταβολῆν, νῦν μὲν εἶ) φρεῖον, νῦν δὲ γίνεσθαι κωπηρὸν. ἐκείνοί τε γὰρ ἐμφανῆς πηλομενίας, ἐπὶ τε πρὸς τὴν ἀδυσίαν ἀντιπαύων, ἕτε ἐνός πηος μεταβολῆς, ἀλλὰ δυεῖν ἅμα, μάχης καὶ ἀμαφορίας, ἐν ἐαυτοῖς ἀδυνατόμενοι. τί οὖν; (φασίν) ἕτε τὸ βουλομένην τῆς ἀδυσίαν πολλὰς διχοφορεῖ, καὶ πρὸς ἐναντίας ἀνῆλκεται δόξας κατ' ἐν συμφέροντος, ἀλλὰ ἐν ἐστὶ: πρὸς μὲν οὖν, φησὶ μὲν: ἀλλὰ τὸ συμβῆνον ἕτε ὁμοιον. οὐ γὰρ μάχεται πρὸς ἐαυτὸ τῆς ψυχῆς τὸ φρονοῦν, ἀλλὰ μᾶλλον χρωόμενος δυεῖν, ἀμαφορῶν ἐφάπτεται λογισμῶν. μᾶλλον δὲ εἰς λογισμὸς ἐστὶν ἐν πρὸς ἡμασι γινόμενος ἐτέροις, ὡς καὶ ἕτε ἀμαφορίας. ὅταν ἕτε λύπη τοῖς ἀδύ παθῶς λογισμοῖς ἐνεστὶν, ἕτε ὡς καὶ ἐκείνοσος ἀδυνατόμενοι πρὸς γινόμενος ἀδυσίαν ἕτερον, ἀν μὴν τὴν Δία λαοτάτην πάθος ἡ πρὸς ἡμασι πηλομενίας ὡς καὶ ἐπὶ ζυγῶν. καὶ γὰρ τῆτο συμβῆνον πολλὰς, ἕτε λογισμῶν πηος πρὸς λογισμὸν, ἀλλὰ φιλομενίας ἢ φιλονεκίας ἢ χείροσος ἢ ζηλοτυπίας ἢ δέοις ἀντιπαύοντος, οἰεσθαι ἀμαφορίας εἶ) δυεῖν ἀμαφορίας ὡς καὶ ἐν τοῖς, Αἰδέσθαι μὲν ἀνῆλασθαι, δεῖσθαι δὲ ὑποδέσθαι. καὶ τὸ μὲν σφραγῆσαι δέον, δὲ κείνοσος εἶ) ἕτε. τὸ μὴ θάψην δὲ, δέλον, ἡδονῆ δὲ ἐν. καὶ κατ' ἐν κείσθαι δὲ τῶν συμβολαίων ὑποδέσθαι τὰ πάθη τῶν πλείστων ἐμποιεῖ ἕτε κείνοσος: καὶ κατ' ἐν τὰ συμβῆνον τῶν βασιλέων οἱ πρὸς χείροσος λέγοντες, ἕτε δυεῖν κείσθαι τῆ ἕτερα σιωποροῖσιν, ἀλλὰ πάθη ἡνὶ πρὸς ἡμασι πρὸς τὸν πρὸς συμφέροντος λογισμὸν. διὸ τοῖς ῥήτορας ἐν ταῖς δὲ σφραγῆσαι οἱ ἀρῆγτες ἐκ ἐώσι παθαίνεσθαι. ῥέπη γὰρ ἀνῆλασθαι ῥοπήν ὁ ἀπαθῆς λογισμὸς ἐπὶ τὸ δίκαιον: αἱ δὲ πάθος εἶ) ἡμασι, μάχην ποιεῖ καὶ ἀμαφορίας τὸ ἡδονῆ καὶ τὸ ἀδυσί πρὸς τὸ κείνοσος καὶ τὸ βουλομένην. ἐπὶ ἀμαφορίας τῶν ἐν φιλοσοφία σκέμμασιν οὐ πρὸς ἐστὶ τὸ μετὰ λύπης ὑπὸ τῶν ἐτέρων ἀγροῦν καὶ μεταπώλαι πολλὰς, ἀλλ' αὐτὸς τε

Αριστοτέλης Δημόκριτος τε και Χρύσιππος ενια τῶν παρ' αὐτοῖς ἔρεσκόντων ἀπορῦβως και ἀδῆκτως και μεθ' ἡδονῆς ἀφείσαν· ὅτι τὰ θεωρητικῶν και μαθηματικῶν τῆς ψυχῆς, πάθος ὁδὸν αἰθέτηκεν, ἀλλ' ἀβραμεί και οὐ πολυπραγμονεῖ ὁ ἀλογον ἐν τούτοις. διὸ παρ' αὐτῶν ὁ ἀληθὲς ὁ λογισμὸς, ὅταν φαῖναι παρ' ἐμῶν ὁ ψυδδός, ἀσμίως ἀπέκλινει. ἐν αὐτῷ γὰρ ἔστιν ὅσα ἐν ἑτέρῳ ὁ πειθόμενον και μεταπειθόμενον. αἱ δὲ παραγματοὶ βουλαὶ και κρίσεις και διαίτη τῶν πολλῶν ἐμπαθεῖς οὐσαι, διζοδία τὰ λῶγα παρέχοισι και διασχολία· ἐπιχρηστικῶν και ἱεροποιεμένων παρ' αὐτῶν, ἀπαιτῶν αὐτῶν μὴ ἡδονῆς πινος, ἢ δέου, ἢ λύπης, ἢ ἐπιθυμίας· και τούτων κριτικῶν ἢ ἀδῆκῶν ἔστιν ἀμφοτέρων ἐφαπτομένη. και γὰρ αὐτῶν ἀπαιτῶν τὰ πῶρον, ὅσα αἰθήρηκε τὰ τερον, ἀλλ' ἐφέλκεται καταβιαζόμενον και ἀνυπεῖνον. ὁ γὰρ νοῦς τῶν αὐτῶν ἐραῖνα, χρεῖται τὰ λογισμῶν παρ' αὐτῶν, ὡς ἀμφοτέρων ἐνόντων ἀμα τῆ ψυχῆ, και τὰ πῶρον χειρὶ, φλεγμαῖνον ἔτερον μέρος πείζων, και δυνεῖν ὄντων και ἀφαιρέοντων ἐπαμαθαιόμενος. ἐν μὲν τοῖς ἀπαιτῶσι βουλαῖς και σκέψασιν, οἷς ἔχει μάλιστα ὁ θεωρητικὸν, ἀνυπεῖναι μὲν ὡσιν, οὐ γέρονε κρίσεις, ἀλλὰ ἀπορία, ἑσῖς οὐσαι και μόνη ἀφαιρέσις ὑπὸ ἐπιπέων παθῶν· αἱ δὲ ῥοπή γῆρηται παρ' αὐτῶν, ἢ κρητικῶν σατιῶν ἔτερον λέλυκεν, ὡς τε μὴ λυπεῖν μηδὲ ὑπερδουλοῦσθαι παρ' αὐτῶν τὴν ὄψαν. ὅλως δὲ λογισμῶν μὲν ἀνυπεῖναι λογισμῶν δὲ κρητικῶν, οὐ γίνεται δυνεῖν και ἑτέρων ἀδῆκῶν, ἀλλὰ ἐνός πινος ἐν ἀφαιρέσις γινόμενον φαντασίας· ὅταν δὲ ὁ ἀλογον μάχηται τὰ λογισμῶν, μήτε κρητικῶν ἀλύπτως μήτε κρητικῶν πεφυκῶν, ὅπως ὡς δύο διίτησι τῆ μάχη τὴν ψυχῆν, και ποιεῖ τὴν ἀφαιρέον παρ' αὐτῶν. οὐ μόνον τῶν ἀπαιτῶν τῆς μάχης, ἀλλ' ὁδὸν ἡπῶν ἀπὸ τῆς ἀκαθουσίας και τῶν πῶρον ἀπὸ τῆς ἀκαθουσίας οὐσῶν ἑτέρον. ἐπεὶ γὰρ ἔστι μὲν ἐξ αὐτῶν ἀφαιρέοντων παρ' αὐτῶν ἀφαιρέοντων παιδῶν, ἔστι δὲ φαύλου και ἀκαθουσίας, συμβαίνει δὲ τῶν χρεῖσθαι μὲν ἀλόγως παρ' αὐτῶν παιδῶν αὐτῶν και γρονεῖς, χρεῖσθαι δὲ ὑπὸ γρονεῶν και παιδῶν δικαίως παρ' αὐτῶν πολέμοις και τυραννοῖς ὡς παρ' αὐτῶν μάχης και ἀφαιρέοντων τῶν παθῶν παρ' αὐτῶν τὸν λογισμῶν ἀδῆκῶν ἔστιν· οὕτως ἐν τούτοις πειθόμενῶν και ἀκαθουσίας, οἷον ἐπιτρέποντος και στωπεπιδόντος. ἐπεὶ τῶν και γυναικῶν γῆρας και τὰ νόμοις ἀπὸ ἐπιπέων ἀφαιρέοντων παρ' αὐτῶν και στωπεπιδόντος και στωπεπιδόντος, χρεῖσθαι δὲ τῆς στωπεπιδόντος ἀπαιτῶν τῶν ἀπαιτῶν τῶν λογισμῶν ὁ φιλεῖν και ὁ ἀγαπᾶν ἐπιπέων ὁδὸν· ὡς παρ' αὐτῶν και νεοὶ διδασκαλοῖς ἐντυχόντες ἀπαιτῶν, ὑπὸ χρεῖσθαι ὁ παρ' αὐτῶν ἐπονται και ζηλοῦσιν, ὑπερον δὲ και φιλοῦσιν, αἱ τῶν γυναικῶν και μαθητῶν ἑσῖς αἱ καλούμενοι και ὄντες. ὁ δὲ αὐτὸ συμβαίνει και παρ' αὐτῶν ἀφαιρέοντων ἐν πόλεσι χρεῖσθαι, και γῆρηται, και κρητικῶν. ἀφαιρέοντων γὰρ ὑπὸ χρεῖσθαι πινος και κρητικῶν ἀλλήλοισι ὁμιλεῖν, ἔπειτα λαμβάνουσιν εἰς ὁ φιλεῖν ὑπερον ὁδὸν, στωπεπιδόντος ἀπαιτῶν τῶν λογισμῶν και στωπεπιδόντος ὁ παθητικῶν. F ὁ δὲ εἰπῶν, Αἰδῶς τε· διασαῖ δὲ εἰσῖν, ἢ μὲν οὐ και κῆ, ἢ δὲ ἀφαιρέοντων οἰκῶν· ἀρ' οὐ δὴ ἡδὸν ἔστι στωπεπιδόντος ἐν αὐτῶν τῶν ὁ παθῶν πολλὰς, ὡς τῶν τῶν ὁδὸν ὁδὸν και μελλήσῶν nonne prae se fert, quod sentiat sibi affectū istum saepe contra rationem cunctando tergiversandoq; occasionē

A Aristoteles, tum Democritus & Chrysippus nonnulla prius sibi probata decreta, absq; tumultu, doloreq; & quidē libenter dimiserunt? nimirū quia parti animi quae in contemplando ac scientiis tractandis versatur, nullus obnuitur affectus: atq; in hoc genere sese cōtinet, neq; curiosius se effert bruta facultas: quo fit, ut ratio verum cōspiciens, ad id omisso falso perquam libenter se conferat: eō q; in se ipsa vim eam habet, quae & assentiri, & sententiā mutare facit. At quae actionum gratia suscipiuntur cōsultationes, & iudicia, & arbitria, quia perturbationes his admiscuntur, rationi quandam adferunt discrepantiam atq; difficultatem: cui rationi nimirum in tali re obstat atq; obturbat bruta pars, voluptatē ei aliquam obiciens, aut metum, aut dolorem, aut cupiditatem. Iudiciū hac in disputatione est penes sensum, qui utramq; attingit partē. altera enim vincens, alterā nō perimit: sed affectatur vim moliens & renitēs. Scilicet qui seipsum amore captum castigat, is ita ratione aduersus affectū vititur, ut utrunq; in animo habens insitum: duo inter se pugnare sentiens, & eorū alterum tanquam inflammatione exagitatū iniecta manu comprimens. Contrā in illis deliberationibus, ad quas motus brutae partis isti nō pertingunt, & quales omnino sunt contēplaticis philosophiae: vbi aequalia in utranq; partem sentiendi sunt momenta, ibi nō iudicium interponitur, sed dubitatio relinquitur: quasi institio quaedā cogitationis aduersus utranq; partem affecta. q; si in alteram partem aliquid decernatur, superior inferiorem iam sustulerit, ita ut sententiae cōceptae nihil aduersetur: neq; molesta porro fit. Vt a. vniuersē dicam, quoties ratio rationi videtur opponi, sensus nō duarum diuersarū rerum repugnantiam arguit, sed vnius cuiusdam in diuersis visis quod versetur examinādis. Quando autē bruta pars contra rationem contendit, vbi ita natura cōparatum est, ut neq; vincere, neq; vincī citra molestiā possit: statim animus quasi in duas partes dirimitur, & manifesta fit discordia. Ceterū nō tantū ē pugna, sed & ab iis quae subsequuntur non minū expeditum est videre principiū affectuum aliud esse à ratione. Cum n. fieri possit, ut amet aliquis ingeniosum & bona ad virtutē indole puerū, possit etiam malū & impudicum: itemq; vti ira improbē in liberos & parētes suos, iuste pro iisdem aduersus tyrannos & hostes: sicut ibi sentitur pugna perturbationis contra rationē & discordia: ita haec obsequii & tanquam affluentis atq; adiuuantis motus accursus. Equidem vir probus, vbi legibus conuenienter vxorē duxit, in eam cogitationem incumbit, quomodo possit cum ea rectē & pudicē viuere. temporis autem successu vbi consuetudo amorem ingenerauit, sentit ratione dilectionem augescere. Et adolescentes vbi scitis praceptorib. se dederunt, principio eos vsus gratia sectantur atq. amulantur, postremò a. eos diligunt, ac de familiaribus discipulisq; amatores & fiunt & dicuntur. Idemq; in ciuitatib. vsu venit hominib. erga magistratum, vicinos, necessarios. postquam enim ceperunt necessitatis causa inuicē pro officii ratione consuefcere, paulatim deinde in amorem delabuntur, ratione secū trahēte & parere sibi docente eā partem, quae affectuū est sedes. Qui verò dixit: *Et verecundia duplex est ista. quaedam nō mala est; Altera autem familiarum onus est labesq; --*

rerum gerendarū perdidisse? Deniq; ipsi nobis e-
 uidentia cōiūcti hoc largimur, ut pudorē verecun-
 diæ nomine afficiamus, voluptatē gaudii, metum
 cautionis: nemine profectò hęc honestorū pro o-
 diosis vocabulorum vsurpationē culpaturō, si qui-
 dem easdē affectiones rationi se dedētes, honestis,
 ei repugnantes & vim facientes, odiosis appelle-
 mus nominib. Quando a lacrymis conuicti, & tre-
 moribus, colorisq; mutationibus, loco doloris aut
 metus morsus quosdam & conturbationes nomi-
 nant, cupiditateq; studii voce velant: videntur nō
 philosophicis, sed sophisticis effugijs uti, dum mo-
 liuntur nominū ope res ipsas euitare. Et sanē rut-
 sum ipsi dū gaudia ista, & voluntates, & cautiones,
 nō vacationes affectionum, sed bonas affectiones
 appellant: vocabulis rectē vtuntur. Bona n. affe-
 ctio fit, cum ratio non abolet affectum, sed cōpo-
 nit atq; constituit in animo temperantis. Quid vi-
 tiosi & incontinentes? Vbi decreuerunt se patrem
 ac matrem loco amasii aut amasii diligere velle,
 nequeunt hoc præstare: si amicam aut adulatorē
 statuerūt amare, ilicò etiā amant. At si idem essent
 iudicium & affectus, oportuit decreto amandi aut
 odiendi statim amorē aut odium comitari. nunc
 contrarium euenit, affectu quibusdā iudiciis obse-
 quente, quibusdā refragante. Hinc est q; ipsi rebus
 cogentib. pronunciant, nō omne iudiciū esse per-
 turbationē, sed id demum, quod excitet appetitū
 violentum atq; nimium: fatētes scilicet aliud esse
 in nobis quod iudicat, aliud quod afficitur: sicut a-
 liud est quod mouet, aliud quod mouetur. Ac ipse
 Chrysippus multis locis definiens tolerantia & cō-
 tinentia habitus qui obsequantur rationi deligēti:
 prodit se reb. ipsis eò adactum fuisse vt fateretur a-
 liud in nobis esse id quod obsequitur, ab eo cui vel
 obsequitur dicto audiens, vel repugnat nō parens.
 Porro cum omnia peccata paria, omnia delicta æ-
 qualia faciunt, an etiā aliās à veritate discrepēt, ar-
 guere in præsentia nō est tēpestium. certē in ple-
 risq; videntur admodum contra euentia ratio-
 cinari. Sunt n. ex ipsorum sententia omnes pertur-
 bationes siue affectus, peccata: & quicunq; dolet,
 metuit, concupiscit, is peccat. At verò magna sunt
 affectuum, pro eo atq; magis minusve afficimur,
 discrimina. Quis n. dixerit metui Dolonis parem
 fuisse Aiācis metū, retrò pedem referentis, & pe-
 detētum ex hostibus recedentis, sensimq; genu ge-
 nuī præponentis? Aut dolorē quem morte Socra-
 tis cepit Plato, ei quem Alexāder, vbi propter Cli-
 ti necem manus sibi ipsi inferre est aggressus? In-
 tenduntur n. dolores nō mediocriter eo quod nec
 opinantibus contingit: insperatiq; casus acerbio-
 res ii sunt, quos suspicari aliquis euenturos potuit.
 verbi gratia, si quis eum, quem lætis rebus floren-
 tem ac in admiratione hominū viuētē sperabat
 se visurum, excarnificatum esse audiat, vt Philotā
 Parmenio. Quis autem affirmet eadē ira in Phile-
 monem à Maga, qua in Anaxarchū à Nicocreon-
 te defæuitum fuisse, eadem quidem in causa, q; ef-
 sent ab iis conuicio proficilli? nam Anaxarchū pi-
 stillis ferreis cōtudit Nicocreon: Magas Philemo-
 nis ceruicibus nudum imponi à licitore gladium
 iussit, deinde eum dimitti. Itaq; iram Plato neruos
 animi cognominauit: qui & intenderentur acerb-
 itate, & laxarentur mansuetudine. Hęc & alia id
 genus illi vt amoliantur, contentiones, & vche-
 mentia affectuum negant fieri secundum iudiciū,

A *καρῆς καὶ παρρησίας λυμαινόμενοι; οἷς καὶ οὗτοι ἔχουσιν*
ὡς ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας ὑπείχοντες, ἀδείαται δ' αἰσχυρῶς
καλοῦσι, καὶ ὁδῶσαι, χαίρειν, καὶ τοῖς φόβοις, ἀλαβείας τῶ-
ν μὲν ὁδῶσαι αἰ ἀπασι μὲν τῶν δὲ φημίαν. εἶτα αἰ τὰ
πᾶσι παρρησίας μὲν τῶν λογισμῶν τοῖς καλοῦσι τοῖς
ὀνόμασι, μαχόμενα ὅ καὶ βία ζῶμενα τὸν λογισμὸν ἐκείνοις.
ὅταν ὁ δακρυοῖς ἐλεγχόμενοι καὶ ἔμοις καὶ χροῖας μέλα-
βολαῖς, ἀπὸ λύπης καὶ φόβου δηγματῆρας καὶ συνέρως
λέγωσι, καὶ παρρησίας τῆς ἐπιθυμίας ὑποκρίζονται;
 B *σοφιστικῶς δὲ καλοῦσιν οὐ φιλοσόφως δικαιοῶς καὶ ἀποδράσως*
ἐκ τῆς παρρησίας μὲν μαχόμενα ὅ καὶ τῆς ὀνομάτων, καὶ τοῖς
πάλιν ἀπὸ τῆς τε χαρῆς ἐκείνας καὶ τῆς βουλήσως καὶ τῆς
ἀλαβείας, ἀπαθείας καλοῦσιν, ἐκ ἀπαθείας, ὀρθῶς ἐπὶ τῶ-
ν χαρῶν τοῖς ὀνόμασι. γίνεται γὰρ ἀπαθεία τῆς λογισμοῦ
ὁ πάθος ὅ καὶ ἀνασθέντος, ἀλλὰ κρημονῆτος καὶ βαθῆντος ἐπὶ
τοῖς σαφῶσιν. οἱ ὁ φαῦλοι καὶ ἀκράτεις τὴν πάθος; ὅταν
τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα κείναντες φιλήσιν, ἀπὸ τῆς ἐρωμῆς
καὶ τῆς ἐρωμῆς μὴ διώκονται, τῶν δὲ ἐπαίρων καὶ τὸν κῶ-
λα καὶ κείναντες, ἀπὸ τῆς φιλασίν. εἰ γὰρ ὁ πάθος ὡς κεί-
 C *σις, ἐδὲ τῆς φιλεῖν χεῖνω καὶ μισεῖν κείσῃ, ὁ φιλεῖν ἐπε-*
δῶσαι καὶ ὁ μισεῖν ἡμῶν δὲ συμβαίνει τὰναντία, τῶν μὲν παρρη-
σιῶν τῆς πάθος κείσῃ, τῶν δὲ ἀπὸ τῆς ὀνομάτων. ἢ καὶ φα-
σίν ἀπὸ τῆς παρρησίας ἐκ βία ζῶμενα, οὐ πᾶσαι εἶναι
κείσῃ πάθος, ἀλλὰ τῶν κινήσιων ὀρθῶς βίασιν καὶ πλεο-
ναζούσως ὁμολογησῶντες ἐπερὶ τῆς κείσῃ καὶ ὁ πάθος
ἐπὶ ἡμῶν, ὡς παρὸν κινήσιων. αὐτὸς τε Χρυσίππος ἐπὶ πολ-
 D *λοῖς οὐκ ἐξομῶν τῶν καρτερίαν καὶ τῶν ἐγκρατεῖαν ἐξείσῃ*
ἀκλουθητικῶς τῶν αἰσχυρῶν λόγων, δηλῶς ἐστὶν ὑπὸ τῆς
παρρησίας ὁμολογησῶν ἀναγκασόμενος ὡς ἐπερὶ ἐστὶ ὁ
ἀκλουθησῶν ἐπὶ ἡμῶν τῶν ἀκλουθεῖν παρρησίας, ἢ πάλιν
 E *μάχεται μὴ παρρησίας. ἴσα τῶν τῶν ἀμάρτηματα παρρη-*
σιῶν καὶ πάσας ὑπερῶν τῆς ἀμάρτηας, εἰ μὲν ἀλλήπη παρρη-
σιῶν ὁ ἀληθῆς, ὅ καὶ ἐστὶ καρῆς ἐπὶ τῶν παρρησίας διελέχθῃ
ἐπὶ δὲ τοῖς πλείοσι φαίνονται κρημῶν τῶν τῶν ἐπαρρησίας
ἐπιτάσῃ τῶν λόγων. πῶν μὲν γὰρ πάθος ἀμάρτηα κατ' αὐ-
τοῖς ἐστὶ, καὶ ὁ πάθος λυπούμενος ἢ φοβούμενος, ἢ ἐπιθυμῶν,
ἀμάρτηα. μεγάλα δὲ τῶν παθῶν ἀφοραῖ καὶ ὁ μάλ-
 F *λον καὶ ἡπῶν ὀνομάτων. τίς γὰρ αὖ φαῖν τὸν Δόλωνος φόβον*
ἴσον εἶναι τῶν Αἰάντος, ἐπὶ τῶν παρρησίας καὶ βιάσῃ ἀπὸ τῶν
τοῖς ἐκ τῶν πολεμίων; ὀλίγον γένουσως ἀμείσῃ; ἢ τῆς
 E *Πλάτωνος ἐπὶ Σακράτει τελευτήσῃ τῶν λύπῃ, τῶν Ἀλε-*
ξάνδρου δὲ Κλήτων, ἑαυτὸν αἰετῆν ὀρθῶς αἰετῆς; ἐπιπί-
νονται γὰρ οὐ μετρίως καὶ τῶν τῶν λόγων αἰλύπῃ. καὶ ὁ παρ-
ἐλπίδα σύμψημα, τῶν καὶ τῶν λόγων ὀδυνησῶν τερον. εἰ παρρη-
σιῶν δὲ τῶν παρρησίας καὶ τῶν μαχόμενα ὀνομάτων, πῶν τοῖς κατ-
επερῶν μὲν, ὡς Φιλῶταν Παρρησίας. θυμῶν δὲ τίς αὖ
εἰ ποῖ παρρησίας Ἀνάξαρχον ἴσα κρημῶν Νικηκρήσῃ καὶ
παρρησίας Φιλῆμονα Μαγῶν, ἀμφοτεροῖς λοιδορηθέντες ὑπὸ
αὐτῶν; ὁ μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν σιδῆσῃ κατέσῃ καὶ κατέσῃ πῶν
ἐκείσῃ. ὁ δὲ τῶν Φιλῆμονι τὸν δῆμον ἐκείσῃ ἐπὶ τὸν βία-
 F *σῃ καὶ τῶν παρρησίας γυμνῶ τῶν μάχῃσῃ, εἶτα ἀφοραῖ. διὸ*
καὶ νεύσῃ τῆς ψυχῆς τὸν θυμῶν ὁ Πλάτων παρρησίας, ὡς
ἐπιθυμῶν τε πικεία καὶ παρρησίας χαλώμενος. τῶν
ταῖσῃ καὶ τῶν τῶν ἀκρημῶν, τῆς ἐπιτάσῃ τῶν
παθῶν καὶ τῶν σφοδρότητας οὐ φασι γίνεσῃ καὶ τῶν κείσῃ,

ὡς ἢ ὁ ἀμύρτηκόν, ἀλλὰ τὰς λήξας καὶ τὰς συστολάς καὶ
 Διαχύσεως εἶ) τὰς ὁ μάλλον καὶ ὁ ἥτων ὁ λόγῳ δεχόμενος.
 καίτοι καὶ τὰς κείσας φαίνονται γινόμενα διαφορῶν. τί
 τε γὰρ πενίαν οἱ μὲν οὐ κακὸν, οἱ δὲ καὶ μέγα κείνοισι κα-
 κὸν, οἱ δὲ γὰρ καὶ μέγιστον, ὡς τε καὶ τῶν περὶ τὴν κατὰ
 τῆς θαλάσσης ὄρεϊν ἑαυτοῖς. τὸν τε θάνατον οἱ μὲν ἀγαθὸν
 φησὶν μόνον, οἱ δὲ, καὶ ἡμμελείας αἰωνίοις ὑπογῶν, καὶ κη-
 λασιμοῖς φεικώδεσι, κακὸν εἶ) νομίζουσιν. ἢ τε τὸ σῶμα ὡς
 ὑγεία τοῖς μὲν ὡς καὶ φύσιν καὶ χρῆσιμον ἀγαπᾶται, τοῖς δὲ
 τῶν ὄντων δοκεῖ μέγιστον ἀγαθόν. οὔτε γὰρ πλούτου χά-
 ρει ἢ τεκέων, οὔτε τὰς ἰσοδαίμονος ἀνθρώποις βασιλικῶν
 ἀρχαῖς, τελευτῶντες δὲ καὶ τίω δρετῶν ἀνωφελῆ καὶ ἀ-
 νόητον ἠγροῦνται, τὴν ὑγίαν μὴ παρῆτος, ὡς τε φαίνεσθαι
 καὶ τὰς κείσας αὐτὰς, τοῖς μὲν μάλλον, τοῖς δὲ ἥτων ἀ-
 μύρτωντας. ἀλλὰ οὐ τούτο νῦν Διαλεκτέον, ἐκείνο δὲ
 ἐκ τούτου ληπτόν, ὅτι συζητοῦσι καὶ αὐτοὶ τῆς κείσας ἑ-
 τερον εἶ) ὁ ἀλόγον· καὶ ὁ φασὶ γίνεσθαι ὁ πάθος σφοδρό-
 τερον καὶ μείζον, εἰζόντες τὰς ζωῶμα καὶ ὁ ῥῆμα, τὰ
 δὲ τὰς ἀφῆματα διδόντες τοῖς Διαφῆρῶν ὁ παθητικὸν καὶ
 ἀλόγον τὴν λογισμῶν καὶ κείνοτος ἀποφαινομένων. ὡς
 δὲ τοῖς ἀνομολογίας ὁ Χρυσίππος εἰπὼν ὅτι τυφλὸν ὄντι
 ἢ ὄργη, καὶ πολλάκις μὲν ὅτι εἰ ὄρεϊν τὰ ἐκφαῖ, πολ-
 λάκις δὲ τοῖς κατὰ λαμβανόμενοις ὅτι παρῆται· μικρὸν
 παρῆτων, τὰ γὰρ ὅτι γινόμενα (φησὶ) πάθος, ἐκκερῶν τοῖς
 λογισμοῖς, καὶ τὰ ὡς ἑτέρως φαινομένα, βιάως παρῆται
 ὅτι τὰς ἀναπίας παρῆται. εἴτα χρῆται μῦθῳ τῷ Με-
 ναίδρω, λέγειν

Οἱ μοι τάλας ἐγὼ γε, ποῦ ποτε φρένες

Ἡ μὲν ἐκείνον ἦσαι ἐν τῷ σώματι

Τὸν χρονον, οὐ τῷτ' ἀλλ' ἐκείνα ἀεσόμεθα. καὶ πάλ-
 λιν ὁ Χρυσίππος παρῆτων, τὴν λογισμῶν (φησὶ) ζώου φύσιν
 ἐξῆτος παρῆται εἰς ἕκαστα τὰ λόγῳ, καὶ ὑπο τούτου
 κυβερνᾶσθαι, πολλάκις ἀποσπῆσθαι αὐτὸν ἡμᾶς, ἀλλήλοισι
 τὴν φορὰ χρονοῖς, ὁμολοῦν ὁ συμβαῖνον ἐκ τῆς παρῆ-
 τὸν λόγον τὴν πάθος Διαφορῶν. ἐπεὶ καὶ γελῶν ὄντι, ἢ
 φησὶ Πλάτων, αὐτὸν πῶς λέγειν αὐτοῦ κρείττονα, καὶ πάλιν
 χείρονα· καὶ τὸν μὲν, κρατουῖτα ἑαυτῶ, τὸν δ', μὴ κρατουῖ-
 τος. πῶς γὰρ οἶόν τε τὸν αὐτὸν αὐτῶ κρείττονα εἶ) καὶ χείρονα;
 ἢ κρατεῖν ἄμα καὶ κρατεῖσθαι; μὴ ἔσπον ἡμᾶς διττοῦ πεφυ-
 κῶτος ἕκαστου, καὶ ὁ μὲν χείρον ἐν ἑαυτῶ, ὁ δ' βέλπονεχον-
 τος; οὔτω γὰρ ὁ μὲν τὴν βελπίονος ὑποκεία τὰ χείρον χρο-
 νῶς, ἕκαστης ἑαυτοῦ καὶ κρείττων ὄντι· ὁ δὲ τὰ ἀκρά-
 τῶ καὶ ἀλόγῳ τῆς ψυχῆς ἐπόμῳ παρῆτων καὶ ὑποπρε-
 τῶ ὁ κρῆτον, ἢ ἥτων ἑαυτοῦ καὶ ἀκράτης λέγεται, καὶ πα-
 ρῆ φύσιν Διακείμῳ. φύσιν γὰρ παρῆται ἦτον ὄντα τὸν
 λογισμῶν, ἠγείσθαι καὶ ἀρχὴν τὴν ἀλόγου, καὶ τίω ἡμῶν
 αὐτῶν ἔχοντος ἐκ τῶ σώματος· ὁ καὶ σπυρομοιοῦσθαι καὶ
 κρινῶν παρῆ καὶ ἀναπίασθαι πεφουκεν, ὡς δὲ δυχῶς
 αὐτῶ καὶ κατὰ μεμνημένον, ὡς δηλοῦσιν αἱ ὄρμαι παρῆ τὰ
 ὁμαλῶ καὶ κινουμένων, καὶ σφοδρότητας ἐν τῶ τῶ σώμα-
 τος μεταβολῶν καὶ ἀεσῶν λαμβανούσας. διὸ νέοι μὲν καὶ
 ὄρεϊς καὶ ἰταμοὶ παρῆ τὰς ὄρεϊς Διαφῆροι καὶ οἰσρῶδεις
 αἵματος πλήρη καὶ θερμότητι, τῶν δὲ παρῆ τῶ ἢ παρῆ ὁ
 ἢ παρῆ ἀρχὴ τὸν ὅτι παθητικῶ κατὰ βέννυται, καὶ γίνεσθαι μικρὰ καὶ ἀσθενῆ. ἰσχυρὸν δὲ μάλλον ὁ λόγῳ τὸν παθη-
 τικῶ τὰ σώματι σπυρομοιοῦσθαι. τούτο δὲ ἀμέλει καὶ τὰς τῶν ἡμῶν ἠγοποιεῖ παρῆ τὰ παθη φύσιν.

quod errori sit obnoxium: exitus, & cōtractiones,
 & diffusiones aiunt esse. quæ ratione maiores mi-
 noresve fiant. Enimverò differentiarū iudiciorum
 satis apparent. Paupertatem enim alii malum non
 esse censent, alii magnum: sunt qui maximum, ut
 eius euitandæ gratia de saxis & in mare se præcipi-
 tare homo debeat. & mortem alii bonorum dun-
 taxat amissione, quidam æternis porro infra terrā
 pœnis, horrendisq; suppliciis malum esse arguunt.
 Bonam valetudinem corporis sunt qui ut naturæ
 convenientem vtilemq; rem amplectuntur: aliis
 omnium rerum optima videtur, utpote sine qua
 nihil iuvent diuitiæ, nihil liberi, nihil regia, quæ
 diis (ut ille ait) æquat potestas. ad extremum ipsam
 quoq; virtutem ea absente inutilem esse pronun-
 tiant. ut appareat in iudicando alios magis, alios
 minus peccare. Sed de hoc nunc non est locus dif-
 ferendi. Hoc autem sumendum est, ipsos etiam
 concedere aliud quàm iudicium esse brutum il-
 lud, quo affectus fiat vehementior ac maior: ac
 dum de vocabulo litigant, rem ipsam dare iis qui
 affectibus obnoxiam ac rationis expertem partē
 differre affirmant à ratiocinante & iudicante. iam
 Chrysippus in iis quæ de * Anomologia scripsit,
 postquam iram esse cæcam pronuntiavit, quæ sæ-
 penumero res conspicuas videre non sinat, sæpe
 ea quæ iam apprehendimus obscuret: paulo post:
 Obortiri enim, inquit, affectus rationes explodunt,
 & ea quæ iudicium ab iis diuersa statuit, vique ad
 contrarias his actiones propellunt. Deinde Me-
 nandri vitur testimonio, sic loquentis:

Me miserum. ubi mens mea in nostro corpore

Fuit isto tempore: non equidem hoc decreueram,

Sed ab hoc aliud longè diuersum. -

Progressusq; longius, Ea, inquit, natura est anima
 lis ratione præditi, ut in singulis rebus ratione uti,
 ab eaq; gubernari possit: sæpe tamen eam asperna-
 tur, aliò motione violenta impellente. nimirum
 fatens id, quod sit ex dissensione affectus cum ra-
 tione. Etenim ridiculum fuerit quod Plato ait, v-
 numqueng; seipso aliàs meliorē, alias deteriore
 esse, & modò vincere seipsum, modò à seipso vin-
 ci. quomodo enim fieri hoc potest, nisi vnusquis-
 que duplex quodammodo sit, & in sese aliquid præ-
 stantius, aliquid deterius habeat: ita enim sui po-
 tens ac præstantior seipso erit, si deteriore partē
 meliori habeat obedientem. qui verò intempe-
 ranti ac brutæ parti patitur obsequi & inferuire
 principem facultatem, is seipso inferior, inconti-
 nens, & secus quàm natura postulat affectus dici-
 tur. Natura enim vult, ut ratio, quæ diuina est, im-
 peret brutæ parti quæ ex ipso corpore ortum ha-
 bet, ideòq; in illud demersa & contemperata simi-
 lis eius sit, corporeisq; referta affectibus. Demon-
 strant hoc impetus cōcupiscentiæ, qui pro modo
 corporis incitatur, ac secundum eius mutationes
 vel concitiores vel languidiores fiunt. & hæc est
 causaq; adolescentum cupiditates ob copiam &
 calorē sanguinis celeres, feroces, ardentis, atq; ra-
 bidæ sunt. senibus quia principium concupiscenti-
 æ circa iecur restinctum est ac debilitatū, magis
 viget ratio, elanguescente vnà cum corpore affe-
 ctuum capace parte. Hoc ipsum scilicet est, quod
 brutorum animalium mores & affectus format.

Non enim opinionum alia bonitate, alia prauitate robur & audaciam, vel contra metum trepidationemq; ingentem fortiuntur: sed facultates sanguinis, spiritus, & corporis, discrimina faciunt affectuū: quia pars eorum capax è carne tanquā radice enascens, qualitatem propensionemq; talem secum effert. Hominis autē impetibus ab affectu ortis etiam corpus vnà affici atq; cieri, conuincūt pallores, rubores, tremores, saltatio cordis, rursusq; diffusio in expectatione voluptatū. At verò cum ipsa per se mens absq; vlllo affectu mouetur, tum corpus quiescit ac consistit placidè: nihil cōmune nimirum cum ea mentis actione habens. que si mathematicam cōsiderationem suscipit, nō adsciscit brutam partem sibi. Quo ipso ostenditur duas animi partes esse, facultatibus differentes. In vniuersum autem quidquid est, id constat, ac ne ipsi quidem negant, vel habitu aliquo gubernari, vel natura, vel bruta anima, vel rationem habente. quorum simul omnium particeps est homo, omnibusque istis subiectus est differentiis. nam & habitu continetur, & natura nutritur, & ratione vititur. itaque etiam brutum aliquid in se, & principium innatum habet perturbationū, non extrinsecus subiens, sed necessarium: & quod nō excindendum omnino fit, sed cultura atq; disciplina indigeat. Itaque non Thracico aut Lycurgeo modo agit ratio, vt affectuum vtilia simul cum damnosis excindat: sed vt Pythalmius & Hemerides, id est prosper frugum atque de syluestribus satiuā redigens deus, tantūm immoderatam auferat feritatem: ac deinde quod reliquum est cicurare, & ad vitæ cōmoda conuertere. Quo enim pacto ii qui ab ebrietate sibi metuunt, non effundunt vinum, sed diluunt: ita affectus non abolent qui perturbationes timēt, sed iis moderantur. Ita boum etiam, equorumq; non motus, non opera, sed petulantiores saltus fræniq; reiectionem auferunt. & affectibus subactis ac cicuribus vititur ratio, non planè enervans aut euellens ex animo partem ministerii eius destinatam. Pindari est, sub curru equum, ad aratrum bouem prodesse: aprum autem qui velit venari, ei laboris tolerantē canem esse inueniendum. Multo autem his vtiliores sunt affectuū fetus, rationi præstò vbi sunt, eiq; ad virtutem enitenti opem ferūt. Sic moderata ira fortitudini adiumento est, odium in malos iustitiæ, ac iusta indignatio aduersus nullo suo merito rebus secūdis elatos, quando hi dementia simul atque petulantia inflammatis animis coercitione opus habent. iam ab amicitia naturalem ad diligendum propensionem, ab humanitate misericordiam, à vera benevolentia gaudere vnà atque dolere, ne si velis quidem, auellere vlllo possis modo. Præterea si peccāt qui vnà cum infano amore omnem tollunt amorem: equidē non rectè agunt, qui propter auaritiā omnes etiam alias damnant appetitiones. sed perinde agunt ac si quis currendum, q; aliquando impingatur, aut iaciendum neget, quia nō nunquam à scopo aberretur, aut canendum, quod interdum infcitè canatur. Enimuerò sicut musica in sonis concentū non acutorum ac grauium vocū extirpatione, in corporibus medicina sanitatē non internectione caloris aut frigoris, sed proportionem contemperationis querunt atq; cōficiunt. ita in animo etiā rationi victoria paratur, cum ea perturbationibus modum mediocritatemq; imposuit.

Α οὐ γὰρ ὀρθότητι δόξων, ὁδὸν φαυλότητι δὴπτοῦ, τοῖς μὲν ἀλ-
 κῆ καὶ ὀρμαὶ πρὸς τὰ φαινόμενα διὰ παύσανται, τοῖς δὲ
 ἀμύχνοι πλοῖα καὶ φόβοι τῆς ψυχῆς. ἀλλὰ αἰσθεῖ δ' αἰ-
 μα καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ σῶμα διωάμεις τὰς τῶν παθῶν
 ἀφ' ὧν ποιοῦσιν, ὡς τὸ ἐκ ρίζης, τὸ παθητικὸν τῆς
 ἀρκῆς ἀναβλαστάνοντες καὶ σιωα φέροντες τὴν ποιότητά
 καὶ τὴν κείων. τὸ δὲ αἰσθητὸν τῆς μὲν παθητικῆς ὀρ-
 μαῖς τὸ σῶμα συμπαροῦ καὶ συκινουμένον ἐλέησιν ὡ-
 χροῦτες, ἐρυθίματα, ἔθμοι, πηδῆσος καρδίας, ἀφ' ἧς
 σὺς αὐτὰν ἐν ἐλπίσιν ἡδονῶν καὶ πρὸς δόξαις. ὅταν δὲ μὴ
 Β μὲν πάθος ἀλλ' αὐτὸ κατ' αὐτὸ κινήται τὸ ἀφανιστικόν, ἡ συ-
 χῆ καὶ αἰσθεῖ τὸ σῶμα καὶ κατέστηκεν, οὔτε κρινουμένον, οὔτε με-
 τὸν αὐτὸ τῆς ἐνεργείας τῆς φρονούσης, εἰ τῆ μαθηματικῆς
 σιωα φέροισι, μηδὲ συμπαροῦ λαμβάνοι τὸ ἀλόγον· ὡς τε
 καὶ τὸ τῶν δύο ὄντα δηλοῦσθαι καὶ ἀφ' ἧς τῆς διωάμεις
 σὺν ἀλλήλων. καὶ λόγου δὲ τῶν ὄντων αὐτοῖς τε φασὶ καὶ δηλόν
 ἔστιν, ὅτι τὰ μὲν ἐξ ἐξ δὲ διοικεῖται, τὰ δὲ φύσος, τὰ δὲ ἀλόγῳ ψυ-
 χῆ, τὰ δὲ καὶ λόγον ἐχούσῃ καὶ ἀφ' ἧς αἰσθεῖ. ὡν ὁμοῦ τὴν πύταν ὁ
 αἰσθητὸς μετέστηκε, καὶ γένηται ἐν πάσῃ τῆς εἰρημίας
 ἀφ' ὧν ποιοῦσιν καὶ γὰρ ἐξ ἐξ σιωα φέροισι, καὶ φύσος βέφεται, καὶ ἄ-
 Γ γὰρ χεῖται καὶ ἀφανιστικόν. μέτεσιν αὐτὸ καὶ τῆ ἀλόγου, καὶ
 σύμφυτον ἐστὶ τὴν τῆ πάθος ἀφ' ἧς, ὅταν ἐπεισῶσθαι ἀλλὰ
 ἀναγκάσθαι οὔσαι, ὁδὸν ἀναρετέας πηδῆσος, ἀλλὰ περα-
 πείας καὶ παιδαγωγίας διοικεῖται. ὅταν οὐ θεάκιον ὁδὸν Λυ-
 κούργου τῆς ἀλόγου τῆς ἐργον ἔσθαι, σιωα κέπληται καὶ σιωα φε-
 ρεῖται τὰ ἀφ' ἧς τοῖς βλαβεροῖς τῆ πάθος, ἀλλὰ, ἡ τῶν ὁ
 φυτάλιμος θεός καὶ ἡμερίδης, τῆς ἀφ' ἧς κελούσῃ, καὶ ἀφ-
 λείν τὴν ἀμετέας. εἰπα ἡ τῶν ἀφ' ἧς καὶ ἀφ' ἧς αἰσθεῖται τῆς
 σιωα φεῖται. οὔτε γὰρ οἶνον, οἱ φοβουμένοι τῆς μετέσθαι, ὅταν
 τε πάθος, οἱ δὲ δόξαις τῆς ἀφ' ἧς κέπληται, ἀλλὰ κε-
 Δ ραννίοισι. καὶ γὰρ καὶ βοῶν καὶ ἵππων τὰ πηδῆσος καὶ τοῖς
 ἀφ' ἧς αἰσθεῖται οὔ τῆς κινήσος ὁδὸν τῆς ἐνεργείας ἀφ' ἧς αἰσθεῖται
 καὶ τοῖς πάθος δεδαμασμένοις χεῖται καὶ χεῖται ὁ λό-
 γισμός, ὅταν ἐκ κινεῖσας ὁδὸν ἐκτεμεῖται πηδῆσος τῆς
 ψυχῆς τῆς ἀφ' ἧς αἰσθεῖται. Ἰφ' ἀφ' ἧς γὰρ ἵππος, ὡς φησι
 Πίνδαρος, ἐν δὲ ἀφ' ἧς βοῶν. καὶ τῶν δὲ βουλόσθαι φόνον,
 κίωα χεῖται πηδῆσος ἐξ ἀφ' ἧς. ὡν πολὺ χεῖται ὡς τε
 τῶν παθῶν ἀφ' ἧς τὰ λογισμῶν συμπαροῦ καὶ σιωα
 πιπένοισι τῆς ἀφ' ἧς. ὁ θυμὸς τῆ ἀφ' ἧς μέτερος ὡν,
 ἡ μισοποιεῖται τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἡ νέμεσις ὅτι τοῖς παρ'
 Ε ἀφ' ἧς ἀφ' ἧς αἰσθεῖται, ὅταν αἰμα αἰσθεῖται καὶ ὅταν φλεγομένοι
 τὴν ψυχῆν ὅτι χεῖται δέωνται. φιλίας δὲ φιλσοργίας,
 ἡ φιλανθρωπίας ἐλεον, ἡ τῆς συγχάριεν καὶ σιωα φεῖται, ἀ-
 νοίας ἀληθινῆς, ὁδὸν βουλόσθαι αἰσθεῖται ἀφ' ἧς ἀφ' ἧς αἰσθεῖται
 ἀφ' ἧς αἰσθεῖται. εἰ δὲ οἱ τὸν ἔρωτα τῆς ἔρωτα μαρία σιωα κέπλη-
 λοντες ἀφ' ἧς αἰσθεῖται, ὁδὸν οἱ τὴν ὅτι χεῖται ἀφ' ἧς φιλ-
 ἀφ' ἧς αἰσθεῖται καὶ τῶν αἰσθεῖται. ἀλλ' ὁμοῦ τῆ ἀφ' ἧς αἰσθεῖται
 σιωα φεῖται, ἀφ' ἧς ἀφ' ἧς αἰσθεῖται, καὶ τῆς βάλλῃ ἀφ' ἧς
 ἀφ' ἧς ἀφ' ἧς αἰσθεῖται, καὶ τῆς ἀφ' ἧς ἀφ' ἧς αἰσθεῖται ἀφ' ἧς
 ἀφ' ἧς ἀφ' ἧς αἰσθεῖται. οἱ γὰρ ἐν φησὶ μοισικῆ τῆς ἐμ-
 F μελέης ὅταν ἀφ' ἧς βαρύτητος καὶ ὅταν ὅταν, ἐν δὲ σῶμασιν
 ἰατρικῆ τῆς ὅταν, ἐφ' ἧς θερμότητος καὶ ψυχρότητος, ἀλλὰ
 συμμετέας καὶ ποσότητι κελούσθαι ἀφ' ἧς αἰσθεῖται τοιοῦτον
 ἐν ψυχῆ τῆς κελούσθαι, ἐκτεμεῖται ἀφ' ἧς ἀφ' ἧς αἰσθεῖται
 καὶ κινήσῃ ὅταν αἰσθεῖται καὶ μετετέας.

οιδῶν πρὸς ἑοικὸς καὶ φλεγμαίνοντι σώματι ὃ παλαιῶν καὶ
 παλαιῶν καὶ ἀεὶ λυπὸν τῆς ψυχῆς, οὐδὲ χαίρον, ὅσπερ ὁ
 λυποῦμενον, ὅσπερ ὁ φοβούμενον. καὶ καλῶς Ὁμήρου, εἰπὼν,
 Τοῦ δὲ ἀγαθοῦ οὐτ' ἀφ' ἑπέταυ χρώς, οὐδέ π' ἰλίω
 Ταρβῆ, τὸν φόβον οὐκ ἀφίλεν, ἀλλὰ τ' ἀγρὸν φόβον
 ἵπας ἀδρῖα μὴ ἀπόιοι, καὶ θάρρα λείπης μὴ δρασύτης
 γήταυ. διὸ καὶ αἰεὶ τὰς ἡδονὰς, τὴν ἀγρὸν ἀφαιρέτεον
 ὅπιθυμίαν, καὶ αἰεὶ τὰς ἀμύνας, τὴν ἀγρὸν μισοποιήσαν.
 οὐτῶ γὰρ ὁ μὲν οὐκ ἀνάληθες, ἀλλὰ σώφρων· ὁ δὲ δίκαιος,
 οὐκ ὠμὸς ὅσπερ πικρὸς ἔσται. τῶν δὲ παθῶν πηρυττάσι ἀ-
 ναρεθέντων, εἰ καὶ δυνατὸν ἔστιν, εἰ πολλοῖς ἀργότερος ὁ
 λόγος καὶ ἀμειλίτερος, ὡς παρὰ κυβερνήτης, πηρύμαλος
 ὅπιλιπόντος. ταῦτα δὲ ἀμέλει καὶ οἱ νομοθέται σιωδόν-
 τες, ἐμβάλλουσιν εἰς τὰς πολιτείας καὶ φιλοτιμίαν καὶ ἱ-
 λων παρὰ δὲ τοῖς πολεμίοις καὶ σάλπιγγι
 καὶ αὐλοῖς ἐπεγείρουσι καὶ αὐξοῖσι ὁ θυμοειδὲς καὶ μάχ-
 μων. οὐ γὰρ μόνον ἐν ποιήμασιν (ἢ φησὶν ὁ Πλάτων) τὸν τε-
 χνίτιον καὶ διηκρωμένον ὁ μουσολήπιος καὶ κατὰ χεῖρος
 ἀποδείκνυσι γελῶν, ἀλλὰ καὶ αἰεὶ τὰς μάχας ὁ παθη-
 πικρὸν καὶ ὁ ἐπιλοισιῶδες ἀνυπόστατον ἔστι καὶ ἀήθητον. ὁ καὶ
 τοῖς θεοῖς Ὁμήρου ἐμποιοῖν φησι τοῖς ἀιδεσίοις, (ὡς εἰ-
 πὼν, - ἐμπνέσει μέγας ποιμήνι λαῶν. καὶ, Οὐχ
 ὄν' ἀνέθε θεοὶ πάδε μάνεται) κατὰ τὸ ὄρημα τῶν λο-
 γισμῶν καὶ ὄχημα ὁ πάθος παρὰ στήθεσιν. αὐτοῖς γὰρ μὲν
 τοῦτοις ὅσπερ ἔστι, πολλάκις μὲν ἐπαίνοις τοῖς νέοις παρ-
 μῆθας, πολλάκις δὲ νουθεσίαις καὶ ἀλάστοντας. ὦν τὰ μὲν ἔ-
 πεταυ, ὃ ἡδεσθαι, τὰ δὲ ὁ λυπεῖσθαι. καὶ γὰρ ἡ νουθεσία καὶ
 ὁ φόβος ἐμποιοῖ μετανοίας καὶ ἀγνώμην, ὦν ὁ μὲν λύπη
 τὰ γήρει, ὁ δὲ φόβος ἔστι καὶ τοῦτοις μάλα χροῦνται παρὸς
 τὰς ἐπιμορθώσας. ἢ καὶ Διογένης, ἐπαμυνόμενον Πλάτω-
 νος, τί δὲ ἔκείνος (εἶπεν) ἔχαστον, ὅς τοσούτον χρόνον φι-
 λασσοφῶν, οὐδένα λελύπηκεν; οὐ γὰρ οὕτως τὰ μαθήμα-
 τὰ φαῖνται αὐτῷ (ὡς ἔλεγε Ξενοκράτης) λαβῶς εἶναι φιλοσο-
 φίας, ὡς τὰ πάθη τῶν νέων, ἀγνώμην, ὅπιθυμίαν, μετάνοιαν,
 ἡδονῶν, λύπην, φιλοτιμίαν· ὦν ἐμμελῆ καὶ σωτήριον ἀ-
 φῶ ἀποτόμιμος ὁ λόγος καὶ ὁ νόμος, εἰς τὴν παρὰ στήθεσιν
 ἔδον ἀνισίμωτος καὶ ἴσῃσι τὸν νέον. ὥστε μὴ κακῶς εἰπεῖν τὸν
 Λάκωνα παιδαγωγὸν, ὅτι ποιήσῃ τὸν παῖδα τοῖς καλοῖς
 ἡδεσθαι καὶ ἀρδεσθαι τοῖς ἀγροῖς, οὐ μείζον οὐτὲν ἔστιν
 ὅσπερ καλλίον ἀποφύγει τέλος ἐλδοτέρω παρὰ στήθεσιν
 παιδείας.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ
 Περὶ ἀοργησίας.

Αλὰς μοι δοκεῖσιν, ὦ Φουδαῖε, ποιεῖν
 οἱ ζωγράφοι, ἀφ' ἑξῆς τῶν ἔργων τῶν
 ἢ σὺ τελεῖν, ὅπως ποιοῦντες ὅτι τ' ὄντων
 αὐτ' ἀφιστάντες, τῆ πολλὰκις κρισίῃ ποιῶ-
 σι καμῶν, καὶ μᾶλλον ἀποτομήν τ' ἑσθλὰ
 μικρὸν ἀεφώρας, ἢ ἀποκρίσθαι ὁ σιωπῆς καὶ ὁ σιωπῆς.

A Animusenim nimio dolore aut gaudiocorreptus, similis est corpori affluxu humoris alicuius superuacancitumenti atq; inflammato, non ipsum gaudium aut dolor. Et præclarè Homerus his verbis, *Semper at est forti color idem: nec grauis illum Pertentat metus:* non metum ademit, sed nimium metum: ut fortitudo non in uacordia, aut fiducia in temeritate abeat. Sic etiam circa voluptate nimia cupiditates, & in vindicandis flagitiis nimium in malos odium tollantur: & habebis temperantem, qui tamen non omnis sensus voluptatum sit expertus, iustumq. citra sauitiam & acerbitate. Adde, q. si omnino euelli ex animis affectus possint multorum: eorum ratio hebetior fieret atq; ociosior. sicut gubernator vento cessante non admodum habet quod agat. Atq; hæc, ut apparet, obseruantes legum conditores, in ciuitate ambitione æmulationemq; excitat: aduersus hostes autem tubis etiam actibus instigant, augentq; irarum ardores & pugnant cupiditatem. Non enim in poetis duntaxat, sicut est apud Platonem, artifex & accuratissime formatus, ridiculus esse ostenditur ab eo qui fuerit diuino Musarum instinctu impulsus: sed in præliis etiam animo concitati ac furore correpti subsisti superarique nequeunt. qualè instinctum Homerus ait à diis homini inseri.

Sic ait, atq. duci per magnas flamine vires Inseruit. - & rursus: *Non absque instinctu furit hic ita numinis.* - nimirum q. dii quasi incitamentum & vehiculum quoddam rationi affectum apponant. Ipsos aded illos, contra quos nobis est sermo, videmus in eo esse, ut se penumero & laudando adolescentes excitent atq; propellant, & castigando coerceant: quorum alterum delectatio, alterum dolor subsequitur. correctio enim & reprehensio penitentiam pudoremque inculcit: quorum prius dolorem, posterius metum genus habet: iisq; maxime ad castigandum uertitur. Vnde etiam Diogenes Platonem laudantibus quibusdam dixit: Et quidnam ille habet tanto opere prædicandum, qui tanto philosophatus tempore, neminem dolore affectit? Non enim tam rectè cum Xenocrate dixeris, mathematicas disciplinas esse anfas philosophiæ: quatenus hoc, affectus istos uerendum, cupiditatem, penitentiam, voluptatem, dolorem, anfas esse adolescentium: quas saluari atq; concinna opportunitate ratio & lex apprehendentes, eos cum profectu in rectam perducant uiam ut non male professus fuerit Laco ille pædagogus, effecturum se, ut puer gaudeat honestis, ac molestè ferat turpia. quo liberalis institutionis sine neque maior potest vllus, neq; pulcrior nuncupari.

PLVTARCHI
 De cohibenda ira Dialogus.

SYLLA. Rectè mihi, Fundane, facere videntur pictores, qui opera sua, priusquam ea absoluat, per interualla temporis contemplatur. ita enim abducto ab iis paulisper visu, sapius iudicium reuocantes, etiam exigua discrimina obseruando attingunt, quæ continenti inspectione & consuetudine quotidiana occultarentur.